

Erste Bank a.d. Novi Sad

**Objavljivanje podataka i informacija po
Basel II Stubu 3
za godinu završenu 31. decembra 2016. godine**

- Filijale Erste Banke
- Ekspres ekspoziture

SADRŽAJ

1.	UVOD	5
2.	OPŠTE INFORMACIJE	6
2.1.	POSLOVNI MODEL	6
2.2.	DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE	7
2.3.	ODGOVORNOST PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI	7
3.	SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA	8
3.1.	SISTEM, STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA	8
3.2.	ORGANIZOVANJE PROCESA UPRAVLJANJA RIZICIMA	11
3.3.	IZVEŠTAVANJE O UPRAVLJANJU RIZICIMA	15
3.4.	PROCES INTERNE PROCENE ADEKVATNOSTI KAPITALA	16
3.5.	MATERIJALNO ZNAČAJNI RIZICI	17
4.	REGULATORNI KAPITAL I KAPITALNA ADEKVATNOST	19
4.1.	REGULATORNI KAPITAL BANKE	19
4.2.	ADEKVATNOST KAPITALA	24
5.	VRSTE RIZIKA	26
5.1.	KREDITNI RIZIK	26
5.1.1.	UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE	26
5.1.2.	DEFINICIJA DOGAĐAJA NASTANKA GUBITKA I DOSPELIH NENAPLAĆENIH POTRAŽIVANJA 26	
5.1.3.	ISPRAVKA VREDNOSTI BILANSNE AKTIVE I REZERVISANJA ZA GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA	28
5.1.4.	TEHNIKE UBLAŽAVANJA KREDITNOG RIZIKA	31
5.1.5.	KVANTITATIVNA OBJAVLJIVANJA	33
5.2.	RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE	39
5.3.	TRŽIŠNI RIZIK	40
5.3.1.	TRŽIŠNI RIZIK U KNJIZI TRGOVANJA	40
5.3.2.	DEVIZNI RIZIK	40
5.3.3.	KVANTITATIVNA OBJAVLJIVANJA	40
5.4.	KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI	41
5.4.1.	UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE	41
5.4.2.	MERENJE	41
5.5.	OPERATIVNI RIZIK	42
5.5.1.	UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE	42
5.6.	RIZIK LIKVIDNOSTI	43
5.6.1.	UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE	43
5.7.	IZLOŽENOST PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA U BANKARSKOJ KNJIZI	43
6.	BANKARSKA GRUPA	45
7.	NAPOMENA O OSTALIM I NEOBJAVLJENIM PODACIMA	51

DEFINICIJE

Ekonomski kapital	Iznos kapitala potreban da se „pokriju“ svi rizici Banke, izračunat primenom ekonomskih mera kako bi se osigurala održivost Banke
Interni kapital	Iznos kapitala, uključujući i stavke slične kapitalu, u skladu sa internom definicijom Banke
Price Value Basis Point	Mera rizika promene vrednosti portfolija prouzrokovanog promenom kamatne stope za jedan bazni poen. Može se izračunati jedino za instrumente čija vrednost je osetljiva na promene u kamatnoj stopi
Proces interne procene adekvatnosti kapitala	Proces i sistemi uspostavljeni kako bi se odredio adekvatan nivo internog kapitala koji je potreban za “pokriće” materijalno značajnih vrsta rizika kojima je Banka izložena, a koji se razlikuju od istih definisanih Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banaka (engl. <i>Internal Capital Adequacy Assessment process</i>)
Racio pokrića likvidnosti	Odnos visoko kvalitetne likvidne aktive i ukupnog neto novčanog odliva u narednih 30 dana (engl. <i>Liquidity Coverage Ratio</i>)
Racio stabilnog neto finansiranja	Odnos raspoloživog iznosa stabilnih izvora finansiranja i potrebnog iznosa stabilnih izvora finansiranja (engl. <i>Net Stable Funding Ratio</i>)
Regulatorni kapital	Iznos kapitala u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala
Profil rizika	Procena Banke o strukturi i nivou rizika prema kojima je izložena ili može da bude izložena u svom poslovanju
Value at Risk	Najveći mogući gubitak u portfoliju Banke tokom određenog perioda i pri unapred definisanom intervalu poverenja

SKRAĆENICE

ALCO	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (eng. <i>Asset and Liability Management Committee</i>)
ALM	Upravljanje aktivom i pasivom (eng. <i>Asset and Liabilities Management</i>)
AMA	Napredni pristup (eng. <i>Advanced Measurement Approach</i>)
AML	Sprečavanje pranja novca (eng. <i>Anti-Money Laundering</i>)
BIA	Pristup osnovnog indikatora (engl. <i>Basic Indicator Approach</i>)
CP	Potencijal za pokriće
CRM	Ublažavanje kreditnog rizika (eng. <i>Credit Risk Mitigation</i>)
CRO	Član Izvršnog Odbora nadležan za rizike (eng. <i>Chief Risk Officer</i>)
EAD	Izloženost u vreme neizmirenja obaveza (eng. <i>Exposure at Default</i>)
EC	Ekonomski kapital
ECA	Racio adekvatnosti ekonomskog kapitala (eng. <i>Economic Capital Adequacy – ECA</i>)
FATCA	Zakon SAD-a o usaglašenosti poreza na inostrane račune (eng. <i>Foreign Account Tax Compliance Act</i>)
FI	Finansijske institucije (eng. <i>Financial Institutions</i>)
GLC	Velika preduzeća na nivou Grupe (eng. <i>Group Large Corporate</i>)
ICAAP	Proces interne procene adekvatnosti kapitala (eng. <i>Internal capital adequacy assessment process</i>)
IRB	Pristup zasnovan na internom rejtingu (eng. <i>Internal Ratings Based Approach</i>)
KYC	Know Your Client
LCR	Racio pokrića likvidnosti (eng. <i>Liquidity Coverage Ratio</i>)
LGD	Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. <i>Loss Given Default</i>)
LOCC	Komitetu za upravljanje ne-finansijskim rizicima (eng. <i>Local Operational Conduct Committee</i>)
NSFR	Racio stabilnog neto finansiranja (eng. <i>Net Stable Funding Ratio</i>)
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
NBS	Narodna banka Srbije
p.a.	na godišnjem nivou (eng. <i>per annum</i>)
PD	Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. <i>Probability of Default</i>)
PVBP	Price Value Basis Point
RE	Finansiranje nekretnina (eng. <i>Real Estate</i>)
SME	Mala i srednja preduzeća (eng. <i>Small and Medium Size Enterprises</i>)
VaR	Value-at-Risk
RCC	Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (eng. <i>Risk-bearing Capacity Calculation</i>)
RSD	Dinar Republike Srbije
SPA	Analiza perioda opstanka (eng. <i>Survival Period Analysis</i>)

1. UVOD

Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu: Banka), član Erste Bank Group (u daljem tekstu: Erste Grupa), priprema izveštaj Objavljivanje podataka i informacija (u daljem tekstu: Izveštaj) sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine i za godinu koja se završila na taj dan. Izveštaj je dostupan na internet stranici Banke (<https://www.erstebank.rs/sr/o-nama/finansijski-izvestaji/objavljivanje-podataka-i-informacija>). Iznosi u ovom Izveštaju su iskazani u hiljadama dinara Republike Srbije (000 RSD), osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

Izveštaj pruža zainteresovanoj strani mogućnost da dobije sveobuhvatni uvid u trenutni profil rizika, kao i sisteme upravljanja rizicima i kapitalom Banke, čijim objavljivanjem Banka aktivno učestvuje u procesu jačanja tržišne discipline i transparentnosti. Izveštaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije koje se odnose na sledeće oblasti:

- strategiju i politike upravljanja rizicima;
- strategiju upravljanja kapitalom;
- adekvatnost kapitala;
- proces interne procene adekvatnosti kapitala;
- izloženost Banke rizicima i pristupe za merenje i procenu rizika.

Izveštaj ispunjava zahteve za objavljivanjem propisane članom 51a Zakona o bankama (Službeni Glasnik RS br. 107/2005, 91/2010 i 14/2015) i Odlukom NBS o objavljivanju podataka i informacija banke (Službeni Glasnik Republike Srbije br. 125/2014 i 4/2015).

U skladu sa zahtevima Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke, Banka je u obavezi da objavi kvalitativne i kvantitativne podatke, odnosno informacije, propisane navedenom Odlukom, jednom godišnje sa stanjem na dan 31. decembra. Takođe, kvantitativne podatke, odnosno informacije je potrebno objaviti sa stanjem na dan 30. juna.

Aktivnosti kojima se obezbeđuje adekvatnost objavljenih podataka, odnosno informacija predmet su redovnih nezavisnih revizija.

2. OPŠTE INFORMACIJE

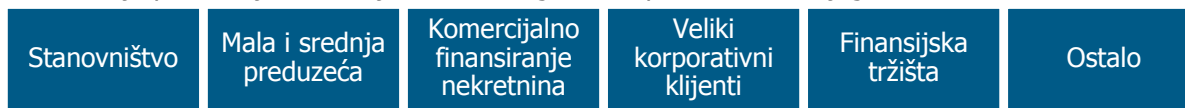
2.1. POSLOVNI MODEL

Banka je deo Erste Grupe, jedne od vodećih finansijskih institucija u srednjoj i istočnoj Evropi, sa preko 15,9 miliona klijenata u 7 zemalja. Erste Grupa je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji. U Srbiji posluje od sredine 2005. godine kada je preuzela većinski deo akcija Novosadske banke, najstarije finansijske institucije u našoj zemlji, osnovane 1864. godine. U decembru 2005. godine Novosadska banka menja ime u Erste Bank a.d. Novi Sad i započinje intenzivan proces transformacije.

Sedište Banke je u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja br. 5. Banka u svom sastavu ima 4 komercijalna centra i 81 filijalu. Matični broj Banke je 08063818, poreski identifikacioni broj 101626723, a SWIFT je GIBARS22. Internet stranica Banke je www.erstebank.rs, a dodatne informacije se mogu dobiti putem e-mail adrese info@erstebank.rs ili telefona 0800 201 201.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

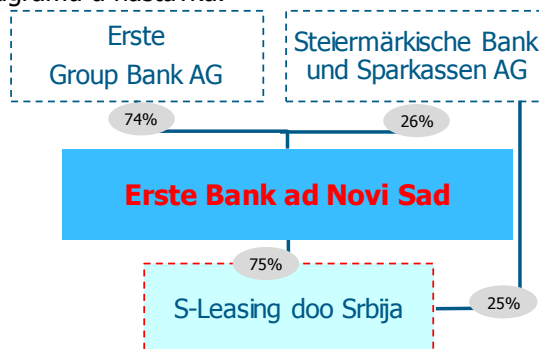
Banka svoje poslovanje klasifikuje u okviru segmenata prikazanih na dijagramu u nastavku:

Dijagram 1: Poslovni segmenti Banke

Više informacija o poslovnim segmentima može se pronaći u Napomeni 37 uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2016. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermärkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-Leasing d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: S-Leasing). Zavisno društvo S-Leasing zajedno sa Bankom čini Bankarsku grupu, čija je organizaciona struktura prikazana na dijagramu u nastavku.

Dijagram 2: Organizaciona struktura Bankarske grupe na konsolidovanom nivou

S-Leasing je osnovan juna 2003. godine i bavi se poslovanjem finansijskog lizinga. Njegovo sedište je u Beogradu u ulici Milutina Milankovića 11a/4. Matični broj je 17488104, a poreski identifikacioni broj 102941384. Internet stranica je www.s-leasing.co.rs, a dodatne informacije se mogu dobiti putem e-mail adrese info@s-leasing.rs ili telefona +38111 2010 700.

Veličina zavisnog društva S-Leasing u odnosu na Banku i Bankarsku Grupu nije materijalno značajna i ne može da utiče na procenu stabilnosti i rizičnosti, niti sadržajnost objavljivanja podataka u ovom dokumentu. Informacije prezentovane u ovom dokumentu se odnose na Banku, bez uključivanja zavisnog pravnog lica, osim u okviru [Poglavlja 3.2](#) – organizaciona struktura i [Poglavlja 6](#) - podaci na konsolidovanom nivou.

2.2. DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Za Banku društveno odgovorno poslovanje predstavlja strateški okvir za upravljanje kompanijom, zasnovan na ulaganju u dugoročne i stabilne odnose sa svim ključnim zainteresovanim stranama, i na opredeljenju da aktivno doprinosimo razvoju i dobrobiti društva čiji smo neodvojivi deo. To je koncept koji Banku podstiče na inovativnost, da ohrabruje održivi razvoj, odgovorno upravlja rizikom i smanjuje troškove, postizujući tako bolje poslovne rezultate za njene klijente i kompaniju, ali i za zajednice u kojima posluje. Tokom 2016. godine kao značajnije aktivnosti u ovom segmentu se mogu izdvojiti:

- podrška programima, festivalima i projektima iz oblasti kulture, umetnosti i preduzetništva;
- Superste.net –donatorska platforma Banke; i
- Zelene ideje, program za mlade preduzetnike u saradnji sa Trag fondacijom.

Dodatne informacije i izveštaje Banke o društveno odgovornom poslovanju možete naći na linku: <https://www.erstebank.rs/sr/o-nama/drustveno-odgovorno-poslovanje#dop-izvestaji>. Izveštaj o društveno odgovornom poslovanju Banke za 2016. godinu biće objavljen do kraja jula 2017. godine na sajtu Banke.

2.3. ODGOVORNOST PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI

Iako ne spada u velike zagađivače kada je reč o uticaju njenog poslovanja na životnu sredinu, Banka godinama unazad prati, meri i analizira gore pomenute efekte. U tu svrhu su usvojene brojne politike i procedure. Dodatno, tokom 2015. godine je implementirana aplikacija u cilju preciznije analize uticaja na životnu sredinu, u korak sa razvojem svetskih standarda.

Publikacije, interni časopis „Puls“ i „Izveštaj o društveno odgovornom poslovanju“ Banke se štampaju na FSC hartiji (hartiji iz kontrolisanog uzgoja šuma), a od 2013. godine Banka koristi isključivo 100% reciklirani papir za kancelarijsku hartiju.

U Banci se već godinama recikliraju kancelarijska hartija, PET ambalaža i elektronski otpad.

Banka promovise razvoj koncepta zelenih filijala i do sada je uređeno ukupno 14 filijala po ovom principu.

3. SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA

3.1. SISTEM, STRATEGIJA I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA

Imajući u vidu delatnost kojom se bavi, Banka je sklona preuzimanju različitih vrsta rizika u svome poslovanju i stoga je prisutnost rizika opšta karakteristika različitih poslovnih aktivnosti Banke. Sa tim u vezi, Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji je zasnovan na njenoj jasnoj strategiji upravljanja rizicima i uključen je u sve njene poslovne aktivnosti, obezbeđujući na taj način usklađenost profila rizika Banke sa njenom utvrđenom sklonošću ka rizicima.

Sistem upravljanja rizicima podrazumeva upravljanje svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju i obuhvata aktivnosti prikazane na dijagramu u nastavku. Pored postizanja internog cilja efektivnog i efikasnog upravljanja rizicima. Ovaj sistem je razvijen i kako bi se ispunili i eksterni, a naročito, zahtevi regulatora. Holističkim pristupom upravljanju rizicima i jačanjem modela „3 linije odbrane“ (gde funkcija rizika predstavlja drugu liniju odbrane) Banka želi da postigne viši nivo transparentnosti i svesti o riziku.

Dijagram 3: Sistem upravljanja rizicima Banke

Upravljanje rizicima se prvenstveno zasniva na:

- **načelima za upravljanje strateškim rizicima** i njegovim osnovnim elementima koji predstavljaju osnovu za definisanje limita relevantnih za svakodnevno poslovanje Banke;
- **načelima za upravljanje kreditnim rizicima**, koja se, između ostalog, odnose i na: određivanje rejtinga klijenta, interne kreditne procene, vrednovanje kolaterala, rokova, praćenje otplate kredita, standarde dokumentacije;
- **strateškim ciljevima** postavljenim putem poslovne strategije Banke i budžeta za naredni period.

Načela upravljanja rizikom predstavljaju osnovu za sve odluke koje se donose u vezi sa poslovanjem Banke. Upravljanje rizicima se zasniva na osnovnim principima, koje su menadžment i svi zaposleni obavezni da usvoje i da ih se pridržavaju. Razumevanje ovih principa na nivou Banke je polazna osnova za razvoj svesti i kulture upravljanja rizicima kod svih zaposlenih u Banci.

Sastavni deo sistema upravljanja rizicima Banke od 2015. godine je i **Plan oporavka**, pripremljen u skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe (Službeni glasnik Republike Srbije, broj 71/2015). Svrha njegove pripreme je efikasnije i blagovremeno prepoznavanje indikatora koji ukazuju na eventualno napuštanje uobičajenog načina poslovanja i potrebe za pojačanom pažnjom rukovodstva, sa ciljem postizanja održive stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja.

Proaktivna **strategija za upravljanje rizicima Banke** je usmerena na postizanje optimalnog prihvatljivog nivoa rizika a u cilju smanjenja potencijalnih negativnih efekata na kapital i finansijsku poziciju Banke, uz pridržavanje načela stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i rentabilnosti poslovanja.

Strategija za upravljanje rizicima detaljno je opisana i definisana u sledećim dokumentima Banke:

- Politika o utvrđivanju materijalno značajnih rizika;
- Politika o određivanju kapaciteta preuzimanja rizika,
- Politika upravljanja rizicima koncentracije;
- Politika stres testiranja;
- Politika o sklonosti ka rizicima;
- Politika za određivanje limita izloženosti – okvir za klijente/grupe klijenata;
- Politika limita po industrijama;
- Strategija upravljanja rizicima 2016-2020.

Banka je uspostavila politike i procese u skladu sa definisanom strategijom za upravljanje rizicima, koji obezbeđuju dovoljno podrške i usmeravanja kako bi se realizovali strateški ciljevi i postigla usaglašenost sa regulatornim zahtevima u vezi sa upravljanjem pojedinačnim vrstama rizika, kao i procedure vezane za redovno izveštavanje Banke u vezi sa upravljanjem rizicima. **Politike upravljanja rizicima predmet** su redovne godišnje provere i ažuriraju se radi usklađivanja sa relevantnom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, kao i u cilju unapređivanja procesa upravljanja rizicima. Kao najznačajnije Banka izdvaja sledeće:

- Politike upravljanja kreditnim rizicima;
- Politika upravljanja tržišnim rizicima;
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti;
- Politika upravljanja operativnim rizikom;
- Politika upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Politika sprečavanja pranja novca, upoznaj svog klijenta i Fatca regulative;
- Politika upravljanja opštim i pojedinačnim aktima banke;
- Politika upravljanja sukobom interesa;
- Program praćenja usklađenosti poslovanja banke;
- Politika bezbednosti informacionog sistema;
- Politika upravljanja kontinuitetom poslovanja i situacijama krize;
- Politika fizičke bezbednosti.

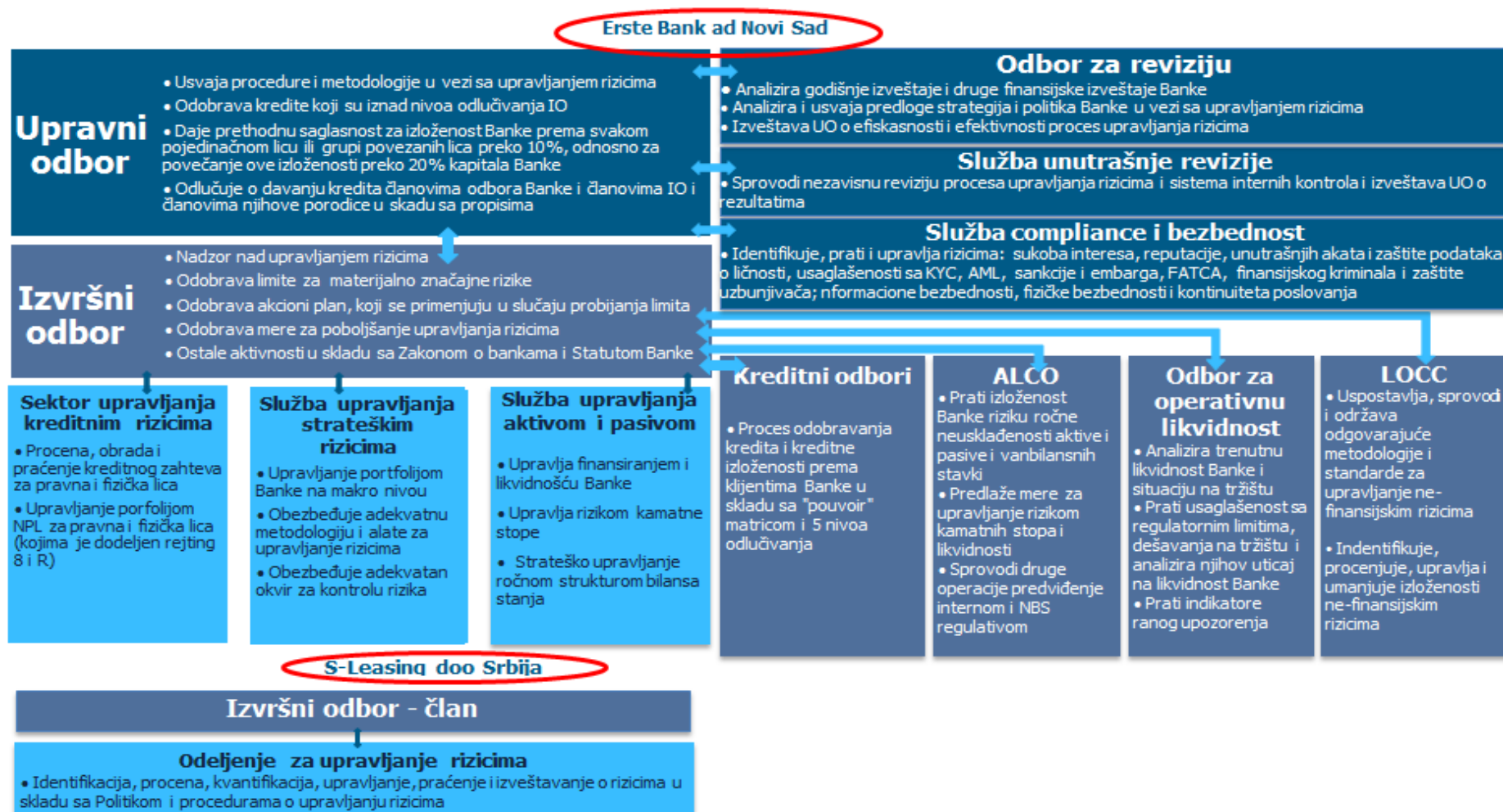
Usaglašenost sa svim relevantnim politikama dodatno obezbeđuje transparentnost u metodološkim pristupima i kriterijumima merenja i upravljanja rizicima, što doprinosi razvoju kulture upravljanja rizicima u Banci i osigurava primenu sistema upravljanja rizicima.

Prihvatljiv nivo rizika Banke, odnosno njena sklonost ka rizicima, predstavlja strukturu i maksimalni nivo rizika koje je Banka spremna da preuzme sa strateškog aspekta. Sklonost ka rizicima Banke je usklađena sa strateškim i poslovnim planovima Banke. Obezbeđenje poslovanja Banke u skladu sa utvrđenom sklonosti ka rizicima se postiže kroz redovan proces planiranja za narednih pet poslovnih godina, implementacijom operativnih ciljeva za pojedinačne vrste rizika i limita poslovanja, obezbeđujući na taj način integrisanost sistema upravljanja rizika u sve poslovne aktivnosti Banke.

Imajući u vidu poslovnu strategiju Banke, **ključni rizici kojima je Banka izložena su** kreditni, tržišni i operativni rizik. Pored upravljanja navedenim rizicima, kroz svoj sistem kontrole i upravljanja rizicima, kao i kroz proces stres testiranja, Banka razmatra i druge materijalno značajne rizike: rizik likvidnosti i koncentracije, strateški/poslovni, kreditno-devizni, reputacioni, makroekonomski, rizik prekograničnih transakcija i rezidualni rizik.

3.2. ORGANIZOVANJE PROCESA UPRAVLJANJA RIZICIMA

Nadzor i kontrola rizika se postižu jasnom organizacionom strukturom sa definisanim ulogama i odgovornostima, delegiranim autoritetima i utvrđenim limita rizika, koja je predstavljena na dijagramu u nastavku.

Dijagram 4: Organizaciona struktura procesa upravljanja rizicima Bankarske grupe

Krajnja odgovornost za upravljanje rizicima pripada **Upravnom odboru i Izvršnom odboru**. Izvršni odbor, pre svega **član Izvršnog Odbora nadležan za rizike** (engl. *Chief Risk Officer – CRO*), sprovodi funkciju nadgledanja u okviru strukture procesa upravljanja rizicima Banke. Kontrola i upravljanje rizicima u Banci se sprovode na osnovu poslovne strategije i strategije upravljanja rizicima usvojenih od strane Upravnog odbora kao i na osnovu relevantnih metodologija upravljanja rizicima. CRO je odgovoran za implementiranje i poštovanje strategije kontrole i upravljanja rizicima koje se odnose na sve vrste rizika i poslovne aktivnosti. Dok Izvršni odbor, a naročito CRO, osigurava dostupnost odgovarajuće infrastrukture i osoblja, kao i metoda, standarda i procesa koji ih podržavaju, na operativnom nivou se odvijaju i identifikacija, merenje, procena, odobrenje, nadgledanje, upravljanje i definisanje limita relevantnih rizika. Izvršni odbor je podržan od strane nekoliko nezavisnih organa, odnosno tela koji su uspostavljena kako bi operativno izvršavali funkcije kontrole i sprovodili strateška zaduženja.

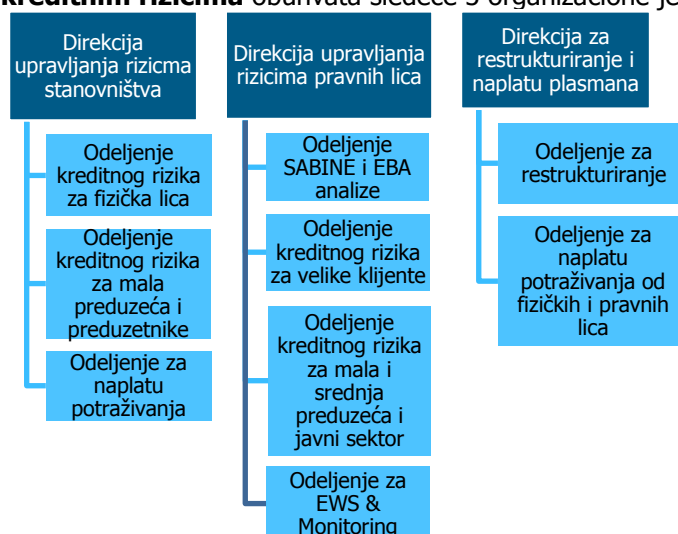
Funkcija upravljanja rizicima, postavljena kao posebna organizaciona jedinica funkcionalno i organizaciono odvojene od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Banci. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Službe upravljanja strateškim rizicima i Službe kontrole usklađenosti poslovanja banke i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja kreditnim rizicima

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima obuhvataju sledeće:

- Izrada metodologija, pravila, politika i procedura za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke i kontrola sprovođenja kreditnog procesa u skladu sa istima;
- Operativno upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih klijenata ili delova portfolija;
- Odobranje rejtinga klijenata i grupa povezanih lica; analiziranje kreditnih zahteva sa aspekta kreditnog rizika: inicijalno odobrenje, redovno godišnje reodobrenje i promena uslova;
- Analiza i obrada finansijskih izveštaja klijenata, kao i konstantno praćenje zakonske i interne regulative u domenu finansijskih izveštaja;
- Izrada detaljnih finansijskih analiza za predefinisane klijente;
- Procena kreditno-deviznog rizika klijenata;
- Praćenje ranih znakova upozorenja da klijent ima povećani kreditni rizik putem interne aplikacije (Early Warning System (EWS))
- Restrukturiranje plasmana - reprogram postojećih obaveza klijenata;
- Naplata potraživanja kroz aktiviranje sredstava obezbeđenja, sudskim ili vansudskim putem;
- Kontrola naplate potraživanja od klijenata.

Sektor upravljanja kreditnim rizicima obuhvata sledeće 3 organizacione jedinice:

Dijagram 5: Organizacija Sektora upravljanja kreditnim rizicima

Direkcija upravljanja rizicima fizičkih lica se fokusira na klijente fizička lica, mala preduzeća i preduzetnike (u daljem tekstu *Retail* klijenti), koordinira proces i standarde upravljanja kreditnim rizikom Retail klijenata, prevashodno kroz proces odobrenja plasmana Retail klijentima. Direkcija je takođe odgovorna za proces naplate potraživanja od fizičkih lica u statusu neizmirenja obaveza kao i pripremu različitih analiza i izveštaja o kreditnom riziku Retail klijenata Banke.

Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica sprovodi funkciju operativnog upravljanja kreditnim rizikom klijenata pravnih lica Banke. Odgovorna je za formalnu verifikaciju, preporuku i odobrenje kreditnog rizika klijenata pravnih lica.

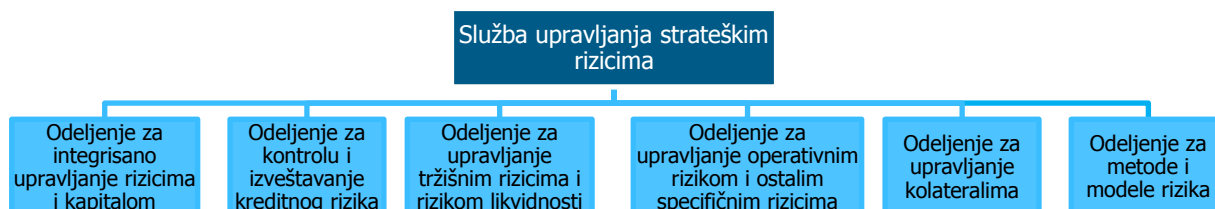
Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana je odgovorna za naplatu kao i za restrukturiranje klijenata koji imaju status neizmirenih obaveza iz segmenata klijenata fizičkih i pravnih lica i preduzetnika.

Služba upravljanja strateškim rizicima

Odgovornosti Službe upravljanja strateškim rizicima obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje, odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući nadzor, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje, odnosno procena kao i praćenje profila rizika Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje, primena i validacija kvantitativnih metoda i modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu poslovnog odlučivanja;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika kao i kontrola ispunjenosti istih;
- Kvantifikovanje rezultata stres testiranja promena u ekonomskom okruženju i makro-ekonomskim uslovima koji utiču na finansijski položaj i kapital Banke;
- Obezbeđivanje razvoj i implementaciju metodologije za procenu rizičnosti uvođenja novih proizvoda i procesa i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, pravila, politika i procedura za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata u cilju efikasnije upravljanja rizicima.

Službu upravljanja strateškim rizicima čini 6 organizacionih jedinica, koja zajedno sa Sektorom upravljanja kreditnim rizicima, Službe kontrole usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti i Službom interne revizije, predstavljaju sistem kontrole koji je uspostavljen u okviru funkcije rizika Banke.

Dijagram 6: Organizacija Službe upravljanja strateškim rizicima

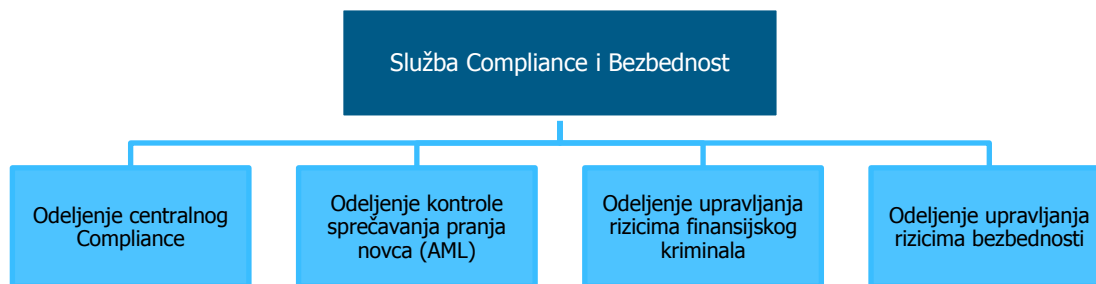
U decembru 2015. godine Služba upravljanja strateškim rizicima je preuzela pružanje usluga za oblasti koje pokriva, za potrebe S-leasinga. Cilj je unapređenje ove funkcije kroz definisane aktivnosti koje Banka obavlja i to:

- Upravljanje i usklađivanje sa zahtevima Erste Grupe u pogledu kreditnog portfolija;
- Ispunjenje izveštajnih zahteva za potrebe različitih korisnika u oblasti kreditnog rizika;
- Upravljanje operativnim rizikom.

Služba kontrole usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti – Compliance i Bezbednost

Služba kontrole usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti (engl. *Compliance and Security Management Department*) je nezavisna služba, odgovorna za uspostavljanje i nadzor nad procesom identifikacije i praćenje rizika usklađenosti poslovanja iz domena compliance i bezbednosti, kao i za upravljanje tim rizikom.

Služba Compliance i Bezbednost podeljena je u 4 organizacione jedinice:

Dijagram 7: Organizacija Službe Compliance

Odeljenje centralnog Compliance u svom radu prati, upravlja i izveštava o: riziku usaglašenosti sa politikom upravljanja opštim i pojedinačnim aktima, riziku hartija od vrednosti u smislu poštovanja Direktive za tržišta finansijskih instrumenata (eng. *Markets in Financial Instruments Directive - MiFID*) i propisa o tržištu kapitala, rizicima sukoba interesa i prihvatanje poklona, reputacionog rizika uključujući i domen odgovornog finansiranja, upravljanju procesom zaštite podataka o ličnosti.

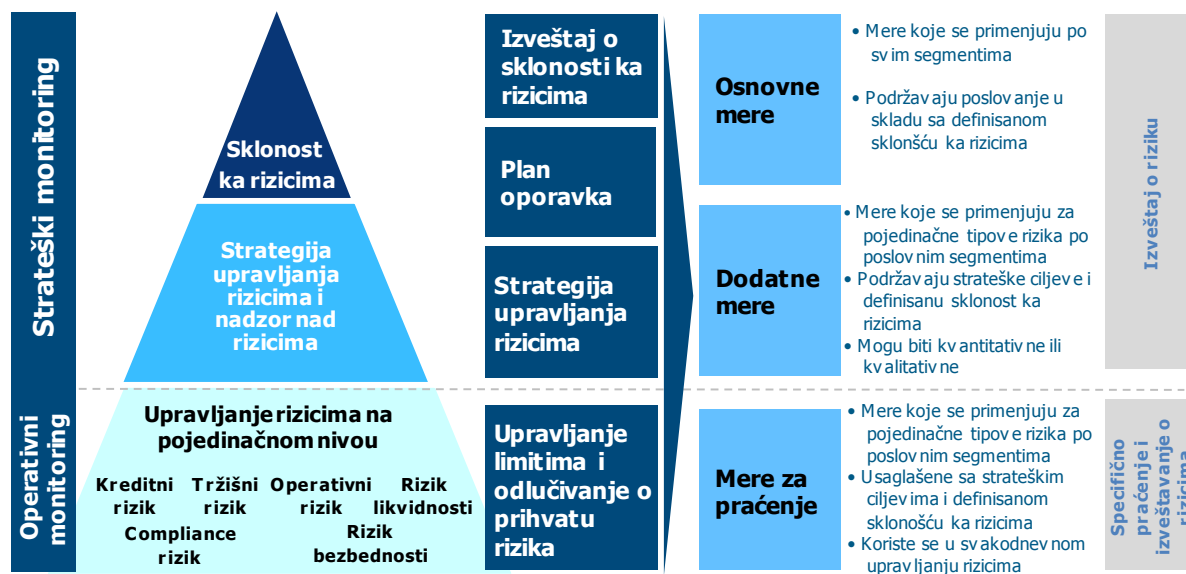
Odeljenje kontrole sprečavanja pranja novca (AML) u svom radu prati, upravlja i izveštava o: riziku poznavanja klijenta, pranja novca i finansiranja terorizma u kontekstu identifikacije klijenata, usaglašenosti sa politikom kreditiranja Banke i kontrole transakcija, sa posebnim osvrtom na sankcije i embargo te za njih vezane indikatore, kao i sa posebnim osvrtom na poštovanje propisa Sjedinjenih Američkih Država o izbegavanju oporezivanja (eng. *Foreign Account Tax Compliance Act - FATCA*).

Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala u svom radu prati, upravlja i izveštava o: riziku internih i eksternih prevara, kriminalnih radnji uključujući i korupciju, nepostupanja po propisima i internim aktima Banke, riziku nepoštovanja poslovnih običaja odnosno neetičkog ponašanja, kao i o zaštiti uzbunjivača.

Odeljenje upravljanja rizicima bezbednosti u svom radu prati, upravlja i izveštava o: riziku informacione bezbednosti, riziku zaštite informacionih resursa uključujući i zaštitu podataka, fizičke i tehničke zaštite, kontinuiteta poslovanja u kontekstu održavanja poslovanja procesa Banke bez prekida (isključujući finansiranje i druge glavne bankarske rizike: likvidnost, adekvatan nivo kapitalnih zahteva, tržišni rizici i slično) uz planove oporavka kritičnih resursa Banke (IT resursi, zaposleni, objekti, dobavljači) i upravljanje kriznim situacijama vezanim za ovaj plan.

3.3. IZVEŠTAVANJE O UPRAVLJANJU RIZICIMA

Izveštavanje je od ključne važnosti kako bi se rukovodstvu Banke obezbedile informacije potrebne za upravljanje. Adekvatnost izveštavanja u pogledu obima, kvaliteta i blagovremenosti je neophodna kako bi se rukovodstvu Banke omogućilo da blagovremeno reaguje na stvaran i predviđen razvoj rizika. Na dijagramu u nastavku je opisan proces praćenja i izveštavanja o upravljanju rizicima, koje se sprovode na strateškom i operativnom nivou.

Dijagram 8: Monitoring i izveštavanje o upravljanju rizicima

Informacije sakupljene iz svih poslovnih aktivnosti se analiziraju sa ciljem identifikovanja i kontrole novih rizika. Ove informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom (eng. *Asset and Liability Management Committee – ALCO*), Komitetu za upravljanje ne-finansijskim rizicima (eng. *Local Operational Conduct Committee – LOCC*), kao i zainteresovanim rukovodiocima poslovnih jedinica. Izveštaji pružaju dovoljno informacija o ukupnoj izloženosti različitim vrstama rizika po regionima i zemljama, industrijama i grupama klijenata, koncentraciji na nivou individualnih klijenata i ostalim koncentracijama, merama izloženosti tržišnom riziku, pokazateljima likvidnosti, odstupanju od utvrđenih limita, upravljanju nefinansijskim rizicima, itd. Izveštaji se pripremaju i dostavljaju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Izveštaji po vrstama rizika su navedeni u okviru [Poglavlja 5](#). Pored njih, Upravnom odboru se kvartalno dostavlja **opsežan izveštaj o rizicima** koji sadrži sve bitne informacije potrebne za ocenu rizika kojima je Banka izložena.

U Banci se sastavljaju **dodatni izveštaji o upravljanju rizicima**, kako bi se obezbedilo da sve poslovne jedinice imaju pristup opširnim, neophodnim i ažurnim informacijama.

3.4. PROCES INTERNE PROCENE ADEKVATNOSTI KAPITALA

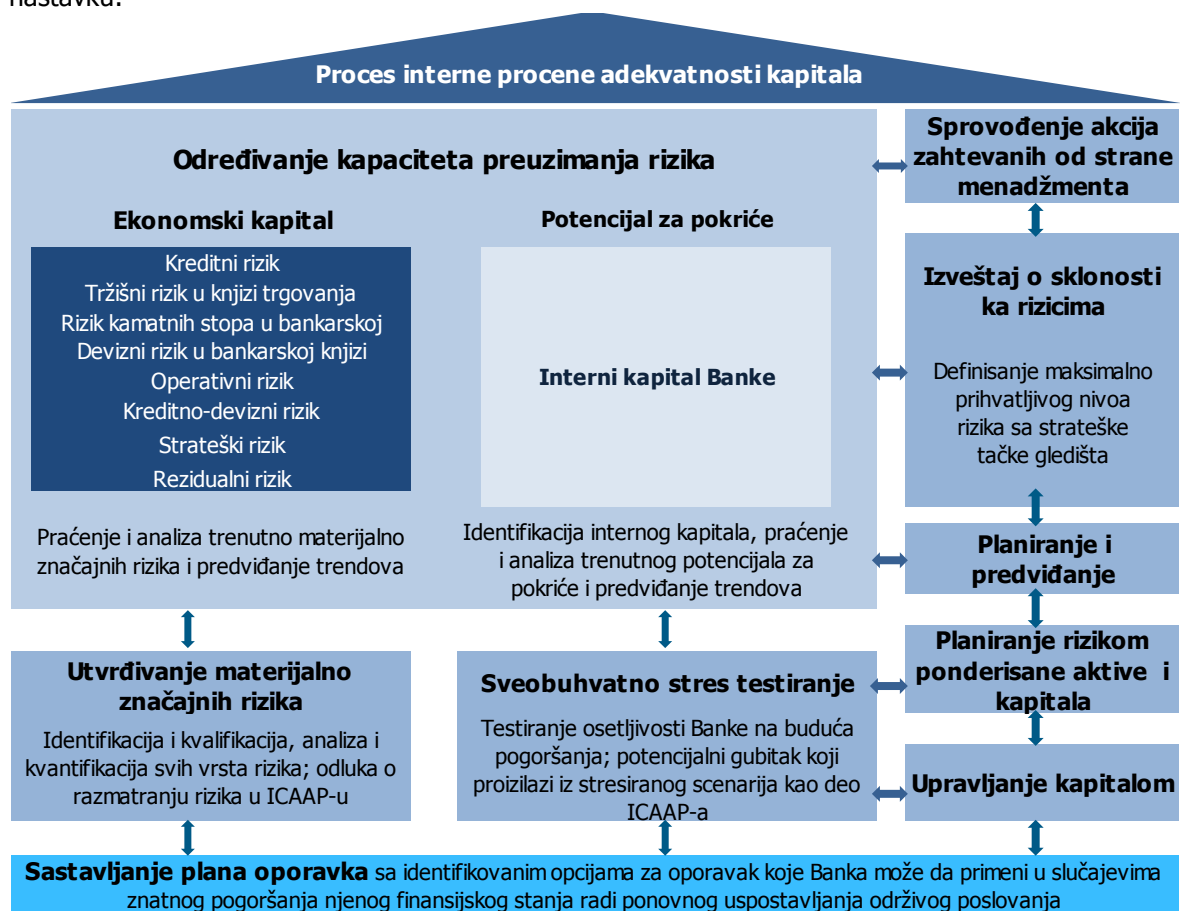
Proces interne procene adekvatnosti kapitala (engl. *Internal capital adequacy assessment process - ICAAP*) je uspostavljen tokom 2011. godine sa ciljem utvrđivanja i održavanja na kontinuiranoj osnovi internog kapitala koji Banka smatra adekvatnim za pokriće rizika kojima je izložena. ICAAP u osnovi služi da proceni da li Banka može da „priušti“ preuzete rizike poređenjem svog profila rizika sa internim kapitalom (potencijalom za pokriće, eng. *Coverage Potential - CP*).

Prilikom interne procene adekvatnosti kapitala Banka uvažava regulatorne zahteve, konkretno Odluku o upravljanju rizicima banke (Službeni Glasnik RS br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013-dr.odluka, 43/2013, 92/2013, 33/2015, 61/2015 i 61/2016). Istovremeno, Banka se usklađuje sa standardima Erste Grupe.

ICAAP je uspostavljen kako bi kontinuirano pružao podršku proaktivnom i doslednom upravljanju rizicima Banke, pri tom obezbeđujući adekvatan kapacitet kapitala koji odražava vrstu i nivo profila rizika Banke. ICAAP definiše pravila za kvantifikaciju svih materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena, nezavisno od zahteva regulatora definisanih Odlukom NBS o adekvatnosti kapitala banke.

Nadalje, ICAAP je uspostavljen kako bi odrazio strategiju, plan i obezbedio proaktivno upravljanje kapitalom. Planiranjem internog kapitala, Banka obezbeđuje održavanje nivoa i strukture kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana, buduće izvore sredstava i njihovo korišćenje, politiku dividendi kao i sve promene u kapitalnim zahtevima regulatora.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala i njegovi osnovni ciljevi su prikazani na dijagramu u nastavku:

Dijagram 9: Prikaz procesa interne procene adekvatnosti kapitala

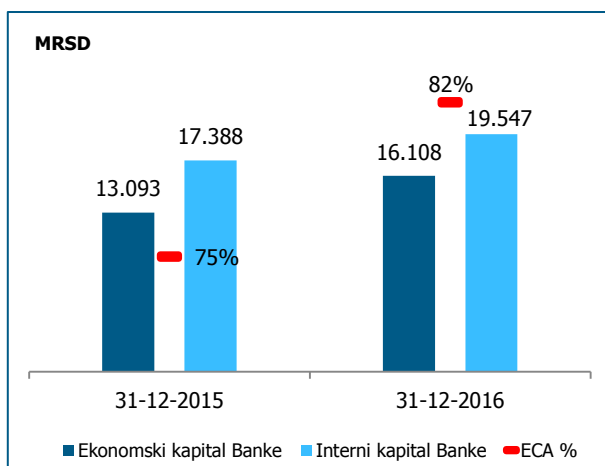
Za potrebe ICAAP-a, Banka razmatra jedino materijalno značajne rizike¹ prilikom obračuna ekonomskog kapitala (*eng. Economic Capital – EC*). Preciznije, ekonomski kapital predstavlja iznos kapitala potreban za pokriće svih materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena, a obračunat primenom ekonomskih mera opisanih u nastavku teksta i bez primene efekata diversifikacije. Ekonomski kapital se zatim poredi sa internim kapitalom (širi pojam od regulatornog kapitala obračunatog u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 46/2011, 6/2013 i 51/2014 i 85/2016), koji predstavlja maksimalni nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati.

Ukupan potencijal za pokriće treba da bude veći ili jednak ukupnom ekonomskom kapitalu. Banka je u te potrebe definisala ratio adekvatnosti ekonomskog kapitala (*engl. Economic Capital Adequacy – ECA*), pokazatelj adekvatnosti kapitala po Stubu 2 – ICAAP adekvatnost, kao jednu od mera za izražavanje i merenje sklonosti Banke ka rizicima, koji predstavlja odnos ekonomskog kapitala i potencijala za pokriće :

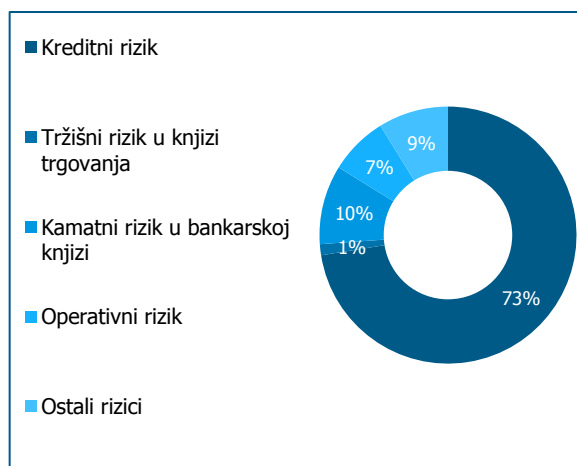
$$ECA = \frac{EC}{CP}$$

Banka je razvila i konstantno unapređuje sistem „semafora“ u cilju blagovremenog obaveštavanja višeg menadžmenta o iskorišćenosti raspoloživog kapitala i obezbedila dovoljno vremena da reaguje bilo na strani ekonomskog kapitala ili potencijala za pokriće.

Grafikoni u nastavku prikazuju: ekonomski i interni kapital Banke, ECA pokazatelj i distribuciju rizika koji čine ekonomski kapital Banke na dan 31. decembar 2016. godine.

Grafikon 1: Prikaz rezultata obračuna kapaciteta za preuzimanje rizika

Grafikon 2: Raspodela ekonomskog kapitala Banke

3.5. MATERIJALNO ZNAČAJNI RIZICI

Materijalna značajnost rizika je ocenjena na osnovu jasnih kvantitativnih i kvalitativnih faktora definisanih za svaku vrstu rizika, pri čemu su se u isto vreme uzete u razmatranje kompleksnost poslovanja Banke kao i specifičnosti okruženja u kojem posluje.

Tabela u nastavku prikazuje koje rizike Banka trenutno procenjuje kao materijalno značajne i sledstveno ih uzima u obzir prilikom određivanja kapaciteta za preuzimanjem rizika. Takođe, prikazana je i kvantifikacija materijalno značajnih rizika i po Stubu 1 i po Stubu 2 Bazela 2.

¹ definisane u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke

Vrsta rizika	Kvantifikacija - Stub 1 Bazela II	Kvantifikacija u okviru ICAAP - Stub 2 Bazela II
Kreditni rizik	Standardizovani pristup	Obračun internog kapitalnog zahteva - prilagođeni standardizovani pristup (najveća razlika u odnosu na Stub 1 Bazela II je dodatak za izloženosti prema državi i NBS)
Tržišni rizik u knjizi trgovanja	Metod dospeća za opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	Za obračun internog kapitalnog zahteva Banka primenjuje VaR pristup - dnevne istorijske simulacije za izračunavanje jednomesečnog VaR parametra uz interval poverenja od 99%, koji se zatim prevodi na period od godinu dana uz interval poverenja od 99,9%.
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	Nije kvantifikovan	Za obračun internog kapitalnog zahteva Banka primenjuje istorijsku simulaciju baziranu na postojećim pozicijama bilansa stanja i jednogodišnjim promenama kamatnih stopa u prethodnih deset godina.
Devizni rizik u bankarskoj knjizi	12% ukupne neto otvorenu poziciju, obračunate u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, ukoliko je ukupna neto otvorena devizna pozicija Banke viša od 2% njenog kapitala	Isti način obračuna kao i kod Stuba 1, bez obzira da li je ukupna neto otvorena devizna pozicija Banke viša ili niža od 2% njenog kapitala.
Operativni rizik	Pristup osnovnog indikatora (engl. Basic Indicator Approach - BIA)	Do septembra 2012. godine Banka je koristila BIA, a od tada primenjuje napredni pristup (engl. <i>Advanced Measurement Approach</i> – AMA)- pristup raspodele verovatnoće gubitka koji proizilaze iz operativnog rizika za izračunavanje jednogodišnjeg VaR parametra na nivou poverenja od 99,9%, onda se primenom Monte-Karlo simulacije računaju ukupne raspodele verovatnoća. Interni kapitalni zahtev računa Erste Grupa.
Poslovni/ Strateški rizik	Nije kvantifikovan - prati se putem procesa budžetiranja	Obračunava Erste Grupa. Model se zasniva na analizi mesečnih odstupanja realizovanog od budžetiranog neto poslovnog rezultata, koja se koriste za ocenu parametara logističke distribucije, na kojoj se model zasniva.
Kreditno-devizni rizik	Nije kvantifikovan - integrisan u upravljanje kreditnim rizikom	Model u razvoju. Od Q4 2014. godine se primenjuje simulacija - interni kapitalni zahtev = trošak kreditnog rizika (engl. <i>cost of credit risk</i>) za klasu malih preduzeća i preduzetnika i klasu fizičkih lica (engl. <i>retail</i>) x ukupna izloženosti pomenutih klasa izloženosti odobrenih u stranoj valuti.
Rezidualni rizik	Nije kvantifikovan - prati se u okviru procesa upravljanja kolateralima Banke	Obuhvat kroz proces stres testiranja. Pri obračunu pokrivenosti problematičnih stambenih kredita odobrenih fizičkim licima u stresnim uslovima poslovanja, stručni panel Banke pretpostavio je brži rast ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama po tom osnovu u odnosu na rast ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama ostalih problematičnih kredita u normalnim uslovima poslovanja. Kapitalni zahtev se izračunava kao određeni procenat zbira kapitalnih zahteva za ostale vrste rizika koji se izračunavaju prema Stubu 2.
Rizik likvidnosti	Nije kvantifikovan - prati se putem brojnih izveštaja Banke	Rizik nesolventnosti obuhvaćen putem nedeljne Analize perioda opstanka (eng. <i>Survival Period Analysis</i> - SPA), dok je strukturni rizik likvidnosti obuhvaćen stres testom.
Rizik koncentracije	Nije kvantifikovan - tehnike za ublažavanje kreditnog rizika se kontinuirano analiziraju i prate, kao i usklađenost sa limitima	Obuhvat putem stres testiranja, izveštavanja analize rizika koncentracije (eng. <i>Risk Concentration Assessment</i> - RCA) i praćenjem limita.
Reputacioni rizik	Nije kvantifikovan – deo načela za upravljanje rizicima i Okvira za definisanje sklonosti ka rizicima	Obuhvat putem stres testiranja i načela za upravljanje rizicima i Okvira za definisanje sklonosti ka rizicima koji čine osnovne elemente Sistema upravljanja rizicima.
Makroekonomski rizik	Nije kvantifikovan - prati se putem analize od strane stručnih kadrova Banke	Obuhvat putem stres testiranja.

Tabela 1: Klasifikacija i metodologija materijalno značajnih rizika

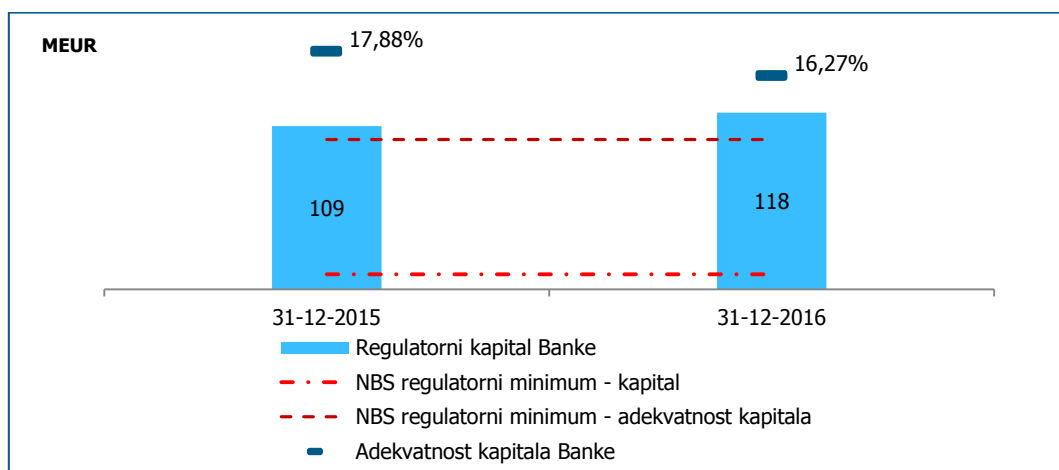
Banka kvartalno sprovodi procenu interne adekvatnosti kapitala i rezultati za 2016. godinu pokazuju da Banka raspolaže adekvatnim finansijskim sredstvima i regulatornim kapitalom za pokriće svih rizika identifikovanih kao materijalno značajni, i u normalnim i u stresnim uslovima. Godišnji Izveštaj o internoj proceni adekvatnosti kapitala Banke sa stanjem na dan 31. decembar 2016. godine je prezentovan regulatoru, Narodnoj banci Srbije.

4. REGULATORNI KAPITAL I KAPITALNA ADEKVATNOST

Banka je poštovala zahteve Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (Službeni Glasnik Republike Srbije br. 46/2011, 6/2013, 51/2014 i 85/2016) prilikom izračunavanja regulatornog kapitala. Banka je tokom izveštajnog perioda imala regulatorni kapital iznad propisanog minimuma.

Dodatno, Banka je tokom izveštajnog perioda bila usklađena sa minimalnim kapitalnim zahtevom u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka (ratio adekvatnosti kapitala od 12%).

Gore pomenuta usaglašavanja sa regulatornim limitima su predstavljena na grafikonu u nastavku.

Grafikon 3: Prikaz regulatornog kapitala i kapitalne adekvatnosti Banke

4.1. REGULATORNI KAPITAL BANKE

Ukupni regulatorni kapital Banke čini zbir Osnovnog kapitala i Dopunskog kapitala, umanjeno za Odbitne stavke od kapitala:

- **Osnovni kapital** čine akcijski kapital, emisiona premija, rezerve iz dobiti i neraspoređena dobit iz prethodnih godina, kao i umanjenja po osnovu nematerijalnih ulaganja i regulatornih usklađivanja vrednosti u odnosu na MSFI/MRS (nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju i potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke).
- **Dopunski kapital** čine subordinirane obaveze i deo pozitivnih revalorizacionih rezervi nastalih po osnovu efekata promene fer vrednosti osnovnih sredstava, hartija od vrednosti i ostalih sredstava koja se, u skladu s MSFI/MRS, iskazuju u korist ovih rezervi.
- **Odbitne stavke od kapitala** čine ulaganja u druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih lica.

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke.

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima NBS – visina kapitala ne sme biti niža od dinarske protivvrednosti iznosa od EUR 10.000.000 prema zvaničnom srednjem kursu NBS;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama;
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilogima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala Banke na dan 31. decembra 2016. godine (sa referencama na pozicije bilansa stanja datih u PRILOG 3 u nastavku);
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala;
- obrazac PI-UPK (PRILOG 3) - Bilans stanja Banke sačinjen u skladu sa MRS/MSFI standardima i raščlanjenim pozicijama koje je putem referenci moguće povezati sa pozicijama kapitala iz izveštaja o kapitalu sačinjenog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje izveštavanje o adekvatnosti kapitala banke (PRILOG 1).

PRILOG 1 - Obrazac PI-KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

(u hiljadama dinara)

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Reference na Prilog 3
I	UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	13.692.953	
1.	OSNOVNI KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	15.779.379	
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	10.040.000	a
1.2.	Emisiona premija	124.475	b
1.3.	Rezerve iz dobiti	5.614.904	v
1.4.	Neraspoređena dobit iz ranijih godina		g
1.5.	Dobit iz tekuće godine		d
1.6.	Manjinska učešća u podređenim društvima		đ
1.7.	Ostale pozitivne konsolidovane rezerve		e
2.	ODBITNE STAVKE OD OSNOVNOG KAPITALA	2.086.426	
2.1.	Gubici iz prethodnih godina		ž
2.2.	Gubitak tekuće godine		z
2.3.	Nematerijalna ulaganja	278.845	i
2.4.	Stecene sopstvene akcije banke, osim preferencijalnih kumulativnih akcija		j
2.5.	Iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija		k
2.6.	Regulatorna usklađivanja vrednosti:	1.807.581	
2.6.1.	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	2.313	l
2.6.2.	Ostale neto negativne revalorizacione rezerve		lj
2.6.3.	Dobit po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koja je ostvarena zbog promene kreditnog rejtinga banke		m
2.6.4.	Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke	1.805.269	
2.7.	Ostale negativne konsolidovane rezerve		n
II	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	965.415	
1.	DOPUNSKI KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	965.415	
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih preferencijalnih kumulativnih akcija		nj
1.2.	Emisiona premija po osnovu preferencijalnih kumulativnih akcija		o
1.3.	Deo revalorizacionih rezervi banke	259.859	p
1.4.	Hibridni instrumenti		r
1.5.	Subordinirane obaveze	705.556	s
1.6.	Višak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebnih rezervi iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke		
2.	ODBITNE STAVKE OD DOPUNSKOG KAPITALA	0	
2.1.	Stecene sopstvene preferencijalne kumulativne akcije		t
2.2.	Potraživanja po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki obezbeđena hibridnim instrumentom ili subordiniranom obavezom		
2.3.	Iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu		ć
2.4.	Iznos kapitala kojim se prekoračuju ograničenja za dopunski kapital		
III	UKUPAN KAPITAL	14.564.807	
1.	UKUPAN KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	14.658.367	
2.	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA	93.560	
	Od čega umanjnje osnovnog kapitala	46.780	
	Od čega umanjnje dopunskog kapitala	46.780	
2.1.	Direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno drugih lica	93.560	(u+f+h)
2.2.	Ulaganja u hibridne instrumente i subordinirane obaveze drugih banaka i lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala tih lica		
2.3.	Ukupan iznos direktnih i indirektnih ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu do 10% njihovog kapitala, kao i ulaganja u njihove hibridne instrumente i subordinirane obaveze, koji prelazi 10% zbira osnovnog i dopunskog kapitala banke za koju se obračunava kapital		
2.4.	Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru		
2.5.	Manjak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke		
2.6.	Iznos izloženosti po osnovu slobodnih isporuka kada druga ugovorna strana nije izmirila svoju obavezu u roku od četiri radna dana		
2.7.	Potraživanja i potencijalne obaveze prema licima povezanim s bankom ili prema zaposlenima u banci koje je banka ugovorila pod uslovima koji su povoljniji od uslova ugovoreni sa drugim licima		
IV	NAPOMENE		
	Pozitivan/negativan iznos razlike između ukupne ispravke vrednosti bilansne aktive, rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i potrebne rezerve iz dobiti s jedne strane i iznosa ukupnih očekivanih gubitaka prema IRB pristupu s druge strane		
	Iznos ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti banke		
	<i>Od čega na grupnoj osnovi</i>		
	<i>Od čega na pojedinačnoj osnovi</i>		
	Iznos očekivanog gubitka prema IRB pristupu		
	Bruto iznos subordiniranih obaveza	1.764.606	

PRILOG 2 - Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	Emitent	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Bank ad Novi Sad
2.	Tretman u skladu s propisima		
2.1.	Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
2.2.	Individualni/grupni/individualni i grupni nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe	Individualni i grupni	Individualni i grupni
2.3.	Tip instrumenta	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
3.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 10.164.475 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisiju premiju u iznosu 124.475 hiljada dinara).	U Dopunski Kapital uključen je iznos od 705.556 hiljada dinara, dobijen primenom odgovarajućih pondera za umanjenje obaveza u poslednjih pet godina pre roka dospeća (kumulativno za 20% godišnje) a u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
4.	Nominalna vrednost instrumenta	10.040.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000
5.	Računovodstvena klasifikacija	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost
6.	Inicijalni datum izdavanja instrumenta	I emisija: 4.012.090 RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 RSD 19.12.2007.g.	27.12.2011. g.
7.	Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća
7.1.	Originalni datum dospeća	Bez datuma dospeća	27.12.2021.
8.	Da li postoji pravo prevremenog otkupa (call option) na strani emitenta	NE	NE
8.1.	Prvi datum aktiviranja prava prevremenog otkupa	-	-
8.2.	Naknadni datumi aktiviranja prava prevremenog otkupa (ako je primenljivo)	-	-
9.	Kuponi/dividende		Kamata po subordiniranom kreditu
9.1.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi
9.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
9.3.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava
9.4.	Mogućnost povećanja prinosa (step up)	NE	NE
9.5.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne
10.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
10.1.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-	-
10.2.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti konvertibilan	-	-
10.3.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	-	-
10.4.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-	-
10.5.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-	-
10.6.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje		
11.	Mogućnost otpisa	NE	NE
11.1.	Ako postoji mogućnost otpisa, uslovi pod kojima može doći do otpisa	-	-
11.2.	Ako postoji mogućnost otpisa, delimičan otpis ili otpis u celosti	-	-
11.3.	Ako postoji mogućnost otpisa, privremen ili trajan otpis	-	-
11.4.	Ako je otpis privremen, uslovi ponovnog priznavanja	-	-
12.	Tip instrumenta koji će se pri likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo

PRIOLOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

(u hiljadama dinara)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	19.246.670	
A.II	Založena finansijska sredstva		
A.III	Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	13.048.357	
A.IV	Finansijska sredstva koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
A.V	Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	7.182.702	
A.VI	Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.635.103	
A.VII	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.211.439	
A.VIII	Kredit i potraživanja od komitenata	91.213.913	
A.IX	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika		
A.X	Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		
A.XI	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate		
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru</i>	0	u
A.XII	Investicije u zavisna društva	93.560	
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru</i>	93.560	f
A.XIII	Nematerijalna ulaganja	278.845	i
A.XIV	Nekretnine, postrojenja i oprema	811.073	
A.XV	Investicione nekretnine	232.417	
A.XVI	Tekuća poreska sredstva	0	
A.XVII	Odložena poreska sredstva	59.523	
A.XVIII	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	56.294	
A.XIX	Ostala sredstva	846.585	
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno tih lica</i>		h
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)	142.916.481	
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	54.690	
PO.II	Finansijske obaveze koje se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
PO.III	Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		
PO.IV	Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	36.709.919	
PO.V	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	84.903.330	
PO.VI	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika		
PO.VII	Izdane sopstvene hartije od vrednosti i druga pozajmljena sredstva	0	
	<i>Od čega obaveze po osnovu hibridnih instrumenata</i>	0	r
PO.VIII	Subordinirane obaveze	1.764.606	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	705.556	s
PO.IX	Rezervisanja	670.642	
PO.X	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja		
PO.XI	Tekuće poreske obaveze	1.090	
PO.XII	Odložene poreske obaveze		
PO.XIII	Ostale obaveze	684.202	
PO.XIV	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)	124.788.479	
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	10.040.000	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	124.475	b
	<i>Od čega nominalna vrednost preferencijalnih kumulativnih akcija</i>		nj
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu preferencijalnih kumulativnih akcija</i>		o
PO.XVI	Sopstvene akcije		
	<i>Od čega stečene sopstvene akcije banke, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>		j
	<i>Od čega stečene sopstvene preferencijalne kumulativne akcije</i>		t
PO.XVII	Dobitak	2.064.920	
	<i>Od čega neraspoređena dobit iz ranijih godina</i>		g
	<i>Od čega dobit iz tekuće godine</i>	2.064.920	
	<i>Od čega dobit iz tekuće godine za koju je Skupština akcionara Banke donela odluku o raspoređivanju u osnovni kapital</i>	0	d
PO.XVIII	Gubitak		
	<i>Od čega gubici iz prethodnih godina</i>		ž
	<i>Od čega gubitak tekuće godine</i>		z
PO.XIX	Rezerve	5.898.607	
	<i>Od čega rezerve iz dobiti koje predstavljaju element osnovnog kapitala</i>	5.614.904	v
	<i>Od čega ostale pozitivne konsolidovane rezerve</i>	0	e
	<i>Od čega ostale negativne konsolidovane rezerve</i>	0	n
	<i>Od čega ostale neto negativne revalorizacione rezerve</i>		lj
	<i>Od čega dobit po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koja je ostvarena zbog promene kreditnog rejtinga banke</i>		m
	<i>Od čega pozitivne revalorizacione rezerve nastale po osnovu efekata promene fer vrednosti osnovnih sredstava, hartija od vrednosti i ostalih sredstava koja se, u skladu s MSFI/MRS, iskazuju u korist ovih rezervi</i>	259.859	p
	<i>Od čega nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju</i>	2.313	l
	<i>Od čega aktuarski dobitak</i>	25.810	
	<i>Od čega poreske obaveze</i>	347	
PO.XX	Nerealizovani gubici		
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole		
	<i>Od čega manjinska učešća u podređenim društvima</i>		d
PO.XXII	UKUPNO KAPITAL □	18.128.002	
	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0		
PO.XXIII	UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA □		
	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0		
PO.XXIV	UKUPNO PASIVA □	142.916.481	
	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)		
B.Π.	VANBILANSNE POZICIJE		
B.Π.A.	Vanbilansna aktiva	187.952.320	
	<i>Od čega iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	0	k
	<i>Od čega iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu</i>	0	ć
B.Π.Π.	Vanbilansna pasiva	187.952.320	

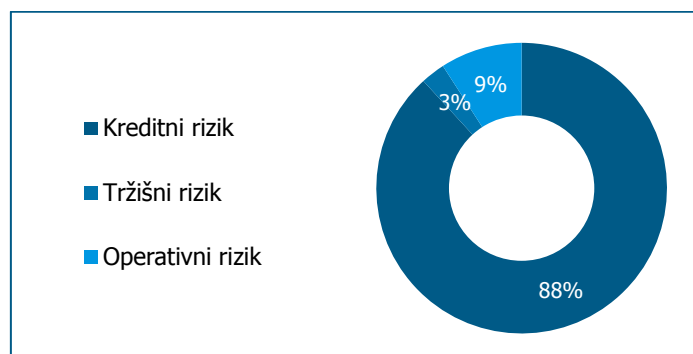
4.2. ADEKVATNOST KAPITALA

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, ukupan iznos kapitalnih zahteva se izračunava i stavlja u odnos sa regulatornim kapitalom. Regulatorni kapital mora biti raspoloživ najmanje u iznosu zbira minimalnih kapitalnih zahteva.

Na osnovu poslovnih aktivnosti Banke, u skladu sa Stubom 1 Bazela 2, **obračunavaju se kapitalni zahtevi za:**

- **kreditni rizik** - izračunava se množenjem ukupne aktive ponderisane kreditnim rizikom sa 12%; Banka izračunava aktivu ponderisanu kreditnim rizikom primenom standardizovanog pristupa za sve klase izloženosti;
- **tržišne rizike:**
 - cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti - zbir kapitalnih zahteva za specifični i opšti cenovni rizik po osnovu ovih hartija, pomnožen sa 1,5. Kapitalni zahtev za *opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti* izračunava se primenom metoda dospeća. Na dan 31. decembra 2016. godine, Banka je pored opšteg cenovnog rizika bila izložena i specifičnom cenovnom riziku po osnovu dužničkih hartija od vrednosti;
 - deviznog rizika - množenjem zbira ukupne otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu sa 12%, ukoliko je veća od 2% kapitala; i
- **operativni rizik** - Banka primenjuje pristup osnovnog indikatora (engl. *Basic Indicator Approach* – BIA).

Prikaz udela kapitalnih zahteva, obračunatih u skladu sa Stubom 1 Bazela II, prema vrsti rizika na 31. decembra 2016. godine je prikazan na grafikonu u nastavku:

Grafikon 4: Kapitalni zahtevi prema vrsti rizika

U nastavku je dat obrazac PI-AKB (PRILOG 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na datum 31. decembar 2016. godine.

PRILOG 4 - Obrazac PI-AKB

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke na pojedinačnoj osnovi

(u hiljadama dinara)

Redni broj	Naziv	Iznos	Pokrivenost osnovnim kapitalom	Pokrivenost dopunskim kapitalom
		1	2	3
I	KAPITAL	14.564.807		
1.	UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	13.646.172		
2.	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	918.634		
II	KAPITALNI ZAHTEVI	10.744.865		
1.	KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE I RIZIK IZMIRENJA / ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA	9.446.199	9.446.199	
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	78.718.325		
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0		
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1.215.028		
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	12.141		
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	0		
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0		
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	947.004		
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	51.806.801		
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	16.309.562		
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	6.575.716		
1.1.10.	Dospela nenaplaćena potraživanja	308.912		
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	0		
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0		
1.1.13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0		
1.1.14.	Ostale izloženosti	1.543.161		
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)			
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama			
1.2.2.	Izloženosti prema bankama			
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima			
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.4.1.	Izloženosti prema fizičkim licima koje su obezbeđene hipotekama na nepokretnostima			
1.2.4.2.	Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.4.3.	Ostale izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja			
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:			
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika			
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa			
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela			
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja			
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi			
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima			
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja			
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku			
1.2.6.	Izloženosti po osnovu ostale imovine			
2	KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA / ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA	0	0	
3	KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE	275.254	275.254	
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	275.254	275.254	
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	254.265	254.265	
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti		0	
3.1.3.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	20.989	20.989	
3.1.4.	Kapitalni zahtev za robni rizik			
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela			
4	KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK	1.023.412	1.023.412	
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.023.412	1.023.412	
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog pristupa			
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa			
5	POKRIVENOST KAPITALNIH ZAHTEVA	10.744.865	10.744.865	
III	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)	16,27		

5. VRSTE RIZIKA

5.1. KREDITNI RIZIK

5.1.1. UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE

Kreditni rizik je rizik da će Banka pretrpeti gubitak zbog toga što njeni komitenti ili ugovorne strane neće moći u potpunosti ili delimično da izmire svoje dospele obaveze prema Banci u ugovorenim rokovima.

Poslovna politika Banke predviđa efikasno i robusno upravljanje kreditnim rizikom, kao najznačajnijim rizikom u bankarskom poslovanju, sa namerom minimiziranja materijalizacije. Banka svojim internim aktima, politikama i procedurama koje se odnose na upravljanje rizicima obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom kojim se isti svodi na prihvatljiv nivo.

Kreditni rizik Banke je uslovljen kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom blagovremenošću prilikom izvršavanja obaveza prema Banci kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja.

Banka kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana i zahtevanog nivoa kolaterala kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih), uspostavljanjem limita kojima se definiše nivo rizika koji je Banka voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata, geografskih područja i industrija kao i kroz praćenje tih limita i putem praćenja ranih znakova upozorenja (eng. *Early Warning Signal* – EWS), koji predstavljaju indikatore povećanog kreditnog rizika klijenta.

Dodatno, Banka je implementirala tehnička rešenja za obračun ispravke vrednosti za klijente na grupnoj osnovi i za dodeljivanje adekvatne klasifikacije na klijentu, koja se primenjuje u obračunu posebne rezerve za procenjene gubitke, u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki (Službeni glasnik Republike Srbije, broj 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016 i 91/2016). Uveden je program za praćenje prelaska klijenata u status neizmirenja obaveza (eng. *default*) i implementiran scoring model za fizička lica i preduzetnike i mala preduzeća u rejting sistem. Fokus Banke je na povećanju automatizacije procesa radi efikasnijeg procesa odlučivanja i kontrole rizika.

Najznačajniji **izveštaji o kreditnom riziku** sadrže informacije o razvoju volumena u svakom poslovnom segmentu, kvalitetu portfolija klasifikovanog po ocenama rizika i kretanjima različitih racija tj. indikatora rizika, nivo primljenih sredstava obezbeđenja, vrednosti rezervisanja za kreditne gubitke, kao i detaljne informacije o klijentima koji su izloženi riziku nastupanja statusa neizmirenja obaveza ili koji već jesu u statusu neizmirenja obaveza. Izveštaji služe kao osnova za ažuriranje kreditne politike poslovnih segmenata i njihovih poslovnih strategija i strategije upravljanja rizicima.

5.1.2. DEFINICIJA DOGAĐAJA NASTANKA GUBITKA I DOSPELIH NENAPLAĆENIH POTRAŽIVANJA

Banka kontinuirano, korišćenjem velikog broja instrumenata za upravljanje rizikom, procenjuje sposobnost klijenata da izmire svoje obaveze.

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve i zahteve Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 - Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 - Kreditni gubitak

- Default događaj E5 - Stečaj

Banka je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Banka ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Banke, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolateralna).

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R”, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Banke nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 - R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 - E5.

Ukoliko, po proceni Banke, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Banka će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R”, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 - E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 - E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 - E5.

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Tokom 2015. godine Banka je implementirala sistemsko rešenje za prepoznavanje forbearance statusa, praćenje klijenata sa forbearance statusom, kao i omogućavanje automatske izmene statusa.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Otpis potraživanja - Banka u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadle plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Banke, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Banke se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

5.1.3. ISPRAVKA VREDNOSTI BILANSNE AKTIVE I REZERVISANJA ZA GUBITKE PO VANBILANSNIM STAVKAMA

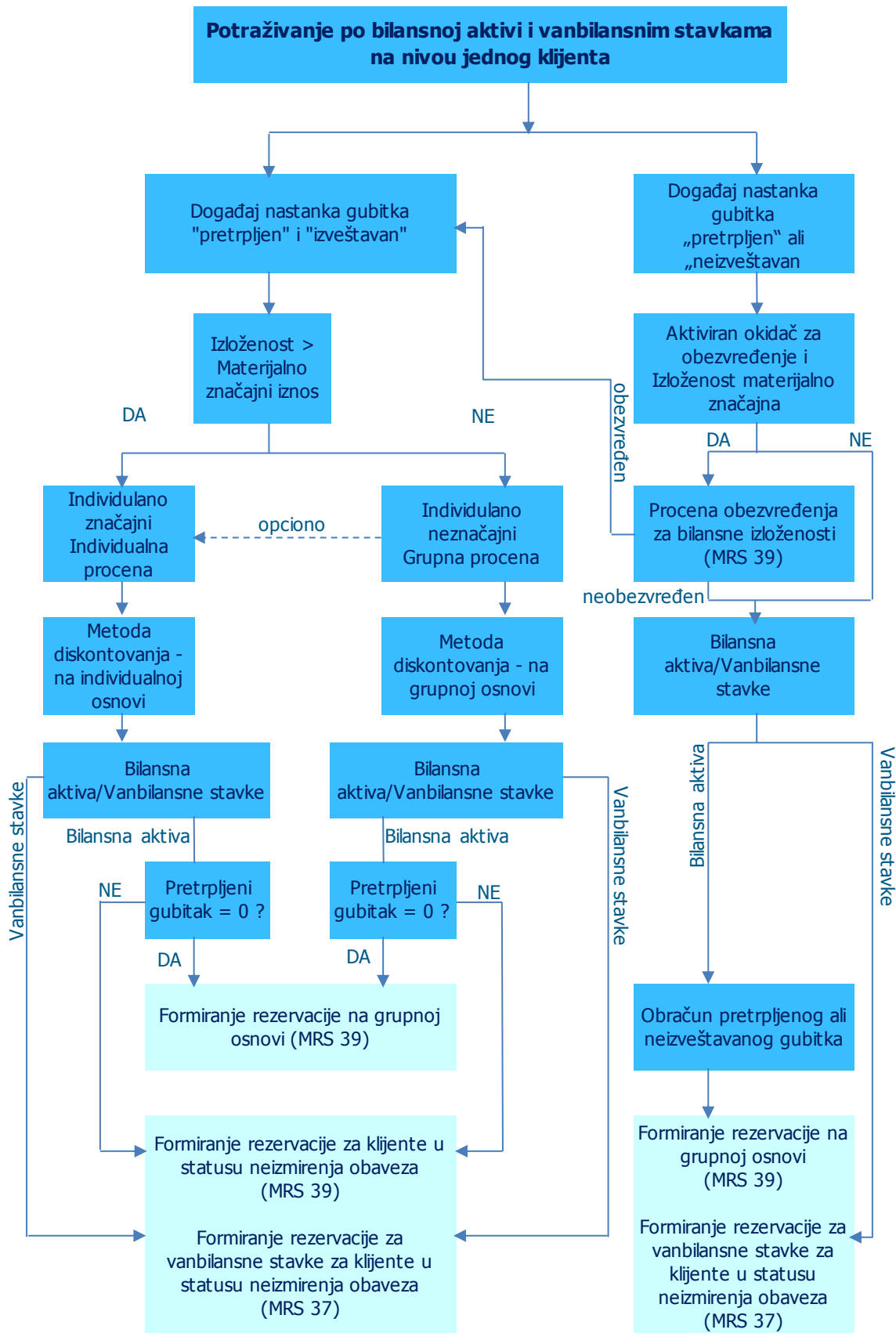
Banka vrši procenu obezvređenja, odnosno obračun ispravke vrednosti potraživanja priznatih u bilansu stanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (u daljem tekstu: MRS)/Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI).

Obračun ispravke vrednosti Banke uključuje Posebna rezervisanja (pojedinačno ili na osnovu pravila) i Opšta rezervisanja (na grupnoj osnovi).

Posebna rezervisanja se formiraju na izloženostima klijenata u statusu neizmirenja obaveza, odnosno obezvređenim izloženostima. Izloženost se smatra obezvređenom kada je verovatno da Banka neće moći da naplati sve ugovorene iznose odnosno kada je klijent u statusu neizmirenja obaveza. Preciznije, Banka kroz analizu obezvređenja utvrđuje da li postoji objektivni dokaz umanjenja vrednosti svih potraživanja od klijenta.

Opšta rezervisanja (na grupnoj osnovi) se primenjuju za potraživanja kod kojih ne postoji objektivni dokaz o obezvređenju i formira se kako bi se pokrili pretrpljeni ali neizveštavani gubici (engl. *incurred but not detected losses*), odnosno u situaciji kada pravo obezvređenje nije još uvek nastalo. Za ova potraživanja se obračunava ispravka vrednosti iako nema dokaza o obezvređenju, obzirom da iskustvo ukazuje na to da će neki od njih vremenom ući u status neizmirenja obaveza. Ispravka vrednosti na grupnoj osnovi se formira i za plasmane koji su bili predmet individualne procene ali kod kojih nije prepoznato obezvređenje.

Prikazani proces formiranja ispravka vrednosti se primenjuje u Banci:

Dijagram 10: Proces formiranja ispravka vrednosti

Obračun posebnog rezervisanja

Za svaku obezvređenu izloženost iznad praga materijalnosti obračunava se ispravka vrednosti primenom metoda diskontovanja novčanih tokova.

Metodom diskontovanja novčanih tokova, očekivani novčani tokovi iz poslovanja klijenta i po osnovu realizacije kolaterala se procenjuju od strane nadležnog zaposlenog iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana (eng. *Workout manager*) i Odeljenja za naplatu potraživanja od fizičkih i pravnih lica (eng. *Corporate and Retail Claim Collection Unit*). Ispravka vrednosti je razlika između knjigovodstvene vrednosti obezvređenog plasmana i sadašnje vrednosti očekivanih novčanih tokova, diskontovanih primenom efektivne kamatne stope za taj plasman.

Za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim, obračun se sprovodi automatski na osnovu pravila. Klijenti koji pripadaju ovom pod-portfoliju se klasifikuju prema kriterijumu redovnosti prilikom izmirivanja obaveza.

Obračun opšteg rezervisanja

Potraživanja koja ne pokazuju objektivni dokaz o obezvređenju se razvrstavaju u grupe na osnovu sličnih karakteristika kreditnog rizika i njihove odgovarajuće grupne ispravke vrednosti se obračunavaju u zavisnosti od karakteristika grupe i nivoa kreditnog rizika.

Formiranje opšte ispravke vrednosti na grupnoj osnovi počiva na Bazel II obračunu očekivanog gubitka za kreditni rizik (engl. *expected loss*) što predstavlja kvantifikaciju očekivanog gubitka u periodu od godinu dana, pomnoženog sa periodom prepoznavanja gubitka (engl. *loss identification period*).

Očekivani gubitak je prosečni iznos kreditnog gubitka za period od godinu dana koji Banka očekuje da će pretrpeti na nivou pojedinačnog potraživanja. Očekivani gubitak meri očekivani prosečni gubitak na nivou portfolija tokom odgovarajućeg vremenskog perioda i u skladu sa standardima Bazel II, obračunava se kao proizvod sledeća tri parametra kreditnog rizika:

- Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default - PD),
- Izloženost Banke u vreme neizmirenja obaveza dužnika (eng. Exposure at Default -EaD), i
- Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default - LGD).

Banka proverava metodologiju i pretpostavke koje se koriste za procenu budućih novčanih tokova s ciljem da se smanje razlike između procenjenih i ostvarenih gubitaka kroz Back-testing analizu koja se sprovodi jednom godišnje.

Oslobađanje rezervisanja

Oslobađanje posebnog rezervisanja (obračunatog na pojedinačnoj ili grupnoj osnovi) nastaje u slučaju:

- naplate indirektno otpisanih plasmana;
- naplate posle procesa reprogramiranja ili restrukturiranja;
- prinudne naplate;
- rasta materijalne vrednosti kolaterala;
- poboljšanja ekonomske situacije dužnika, nakon pokazivanja znaka oporavka, a time i ukidanja statusa neizmirenja obaveza;
- naplate plasmana u sklopu portfolija za koji je obračunato posebno rezervisanje na grupnoj osnovi, takođe nakon procesa reprogramiranja ili restrukturiranja.

Oslobađanje posebnog rezervisanja podležno je odobrenju od strane određenog nivoa nadležnosti. Odluku o oslobađanju posebnog rezervisanja donosi odgovorni nosilac nadležnosti.

Slučajevi konačnog smanjenja potraživanja (tj. naplate u gotovini ili prihod od likvidacije kolaterala) ne zahtevaju dodatno odobrenje, već se dokumentuju od strane relevantnih organizacionih jedinica u Banci.

Oslobađanje opšteg rezervisanja nastaje u slučaju:

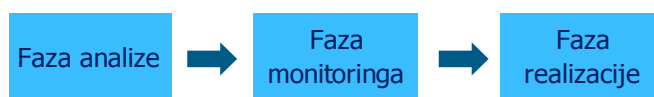
- poboljšanja ekonomske situacije dužnika iz portfolija;
- rasta materijalne vrednosti kolaterala;
- smanjenja ukupnog kreditnog portfolija;
- smanjenja vrednosti LIP.

5.1.4. TEHNIKE UBLAŽAVANJA KREDITNOG RIZIKA

Upravljanje i kontrola

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Banka naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Službe upravljanja strateškim rizicima je Odeljenje za upravljanje kolateralima, koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Dijagram 11: Proces upravljanja kolateralima

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. *Collateral Recovery Ratio*).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Banku, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom upravljanja kolateralima.

Od prvog kvartala 2016. godine, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za pružanje podrške u oblasti projektog finansiranja u delu izrade Nultog izveštaja (Zero report), Rejtinga lokacija (Location rating), Tehničkog rejtinga objekta (Technical objekt rating), finansijsko-tehničkog nadzora (Lenders supervision) i provere verodostojnosti procena (Plausibility check).

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih

procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena, Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Služba upravljanja strateškim rizicima, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih zakonskih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Banke kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Banka prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Banka trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- država – sa stanjem na dan 31.12.2016. godine za ublažavanje kreditnim rizikom ponderisane aktive korišćena je garancija pružena od strane Republike Srbije. Primenjen je preferencijalni ponder kreditnog rizika 0% u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala koju popisuje NBS;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta – izloženostima obezbeđenim garancijom banke sa preostalim rokom dospeća dužim od tri meseca, Banka dodeljuje ponder kreditnog rizika države u kojoj banka garantor ima sedište ili ponder kreditnog rizika 50%, zavisno od toga koji je ponder veći; izloženostima obezbeđenim garancijom banke sa preostalim rokom dospeća kraćim od tri meseca, Banka dodeljuje ponder kreditnog rizika države u kojoj banka garantor ima sedište ili ponder kreditnog rizika 20%, zavisno od toga koji je ponder veći.

Banka u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Stambene nepokretnosti, odnosno objekti i zemljište u kojima stanuje vlasnik te nepokretnosti ili ju je dao u zakup (ili namerava da u njoj stanuje ili da je da u zakup) se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti, kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Hipoteke nad ostalim vrstama nepokretnosti Banka priznaje za interne svrhe, premda ih ne koristi za ublažavanje kreditnog rizika u regulatorne svrhe (adekvatnost kapitala).

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Pored gore navedenih, Banka primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- vinkuliranu polisu životnog osiguranja;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Banke.

5.1.5. KVANTITATIVNA OBJAVLJIVANJA

Pregled strukture bruto izloženosti Banke kreditnom riziku na dan 31. decembra 2016. godine po klasama izloženosti dat je u tabeli ispod:

Klasa izloženosti	Ukupna bruto izloženost	Bilansna izloženost	Vanbilansne stavke*	RSD '000		
				Vanbilansne stavke po kojima ne može doći do plaćanja	Finansijski derivati	Reverzne repo transakcije
Država i centralne banke	34.203.054	33.196.322	0	987.778	18.954	0
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	2.635.242	2.350.687	284.555	0	0	0
Javna administrativna tela	12.480	12.480	0	0	0	0
Međunarodne razvojne banke	4.501.445	60.393	0	4.441.052	0	0
Banke	20.668.910	1.284.834	817.198	18.422.403	144.475	0
Privredna društva	71.687.594	53.590.103	14.216.258	3.785.438	95.795	0
Fizička lica	26.796.696	21.673.750	3.030.165	2.092.781	0	0
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	14.923.988	14.737.657	182.463	3.869	0	0
Dospela nenaplaćena potraživanja	6.623.560	5.008.839	95.199	1.519.522	0	0
Ulaganja u otvorene investicione fondove	0	0	0	0	0	0
Ostale izloženosti	117.118.569	4.895.809	349.799	111.872.961	0	0
Ukupno	299.171.538	136.810.873	18.975.637	143.125.805	259.224	0

* Bez vanbilansnih stavki po kojima ne može doći do plaćanja

Tabela 2: Struktura ukupne izloženosti po klasama izloženosti

Prosečna bruto izloženost Banke kreditnom riziku tokom 2016. godine data je u pregledu ispod:

Klasa izloženosti	Izloženost*		Prosečna** izloženost	Prosečna izloženost (u %)
	31.12.2016	31.12.2015		
Država i centralne banke	33.215.276	27.857.648	29.700.011	20,7
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	2.635.242	1.857.697	2.059.172	1,4
Javna administrativna tela	12.480	13.310	12.610	0
Međunarodne razvojne banke	60.393	0	60.393	0
Banke	2.246.507	2.350.524	2.460.570	1,7
Privredna društva	67.902.156	55.790.909	60.825.032	42,5
Fizička lica	24.703.915	23.012.735	24.346.121	17,0
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	14.920.119	11.731.805	12.966.902	9,1
Dospela nenaplaćena potraživanja	5.104.038	7.024.084	6.164.684	4,3
Ostale izloženosti	5.245.608	4.448.670	4.625.437	3,2
Ukupno	156.045.734	134.087.383	143.220.931	100,0

* Bez vanbilansnih stavki po kojima ne može doći do plaćanja

**Godišnji prosek izveden iz podataka po kvartalima.

Tabela 3: Prosečna izloženost kreditnom riziku

- Sledeća tabela predstavlja sveobuhvatni prikaz bruto izloženosti kreditnom riziku prema materijalno značajnim geografskim oblastima.

RSD '000

Geografska oblast	Klasa izloženosti	Izloženost	Izloženost*
Srbija	Država i centralne banke	34.203.054	33.215.276
	Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	2.635.242	2.635.242
	Javna administrativna tela	12.480	12.480
	Banke	5.926.608	535.958
	Privredna društva	71.511.558	67.726.120
	Fizička lica	26.780.021	24.694.435
	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	14.902.317	14.898.473
	Dospela nenaplaćena potraživanja	6.621.319	5.102.131
	Ostale izloženosti	116.921.659	5.048.698
	Ukupno	279.514.258	153.868.811
Austrija	Banke	10.565.783	742.702
	Privredna društva	0	0
	Fizička lica	215	215
	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	7.643	7.643
	Ostale izloženosti	196.909	196.909
	Ukupno	10.770.551	947.470
Ostale zemlje	Međunarodne razvojne banke	4.501.445	60.393
	Banke	4.176.519	967.847
	Privredna društva	176.036	176.036
	Fizička lica	16.460	9.265
	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	14.028	14.003
	Dospela nenaplaćena potraživanja	2.241	1.908
	Ostale izloženosti	0	0
	Ukupno	8.886.730	1.229.452
Ukupno	299.171.538	156.045.734	

* Bez vanbilansnih stavki po kojima ne može doći do plaćanja

Tabela 4: Bruto izloženost prema materijalno značajnim geografskim oblastima po klasama izloženosti

Tabela ispod daje pregled bruto izloženosti kreditnom riziku prema sektorima² po klasama izloženosti kao i sveobuhvatni pregled klase izloženosti Dospela nenaplaćena potraživanja.

RSD '000

Klasa izloženosti	Sektor	Bruto izloženost*	Izloženosti kod kojih je izvršena ispravka vrednosti	Ispravka vrednosti i rezervisanje
Država i centralne banke	Bankarski sektor u zemlji	16.758.968	0	0
	Javni sektor	16.456.308	0	0
	Ukupno	33.215.276	0	0
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	Javni sektor	2.635.242	2.584.814	65.470
	Ukupno	2.635.242	2.584.814	65.470
Javna administrativna tela	Javni sektor	12.480	12.096	338
	Ukupno	12.480	12.096	338
Banke	Bankarski sektor u zemlji	535.958	192.983	2.901
	Sektor stranih lica	1.710.549	1.553.721	28.363
	Ukupno	2.246.507	1.746.704	31.264
Privredna društva	Bankarski sektor u zemlji	1.310.994	1.244.309	34.304
	Sektor javnih preduzeća	2.645.573	174.165	145.699
	Sektor privrednih društava	63.057.469	62.853.190	1.191.903
	Sektor preduzetnika	107.332	107.332	1.952
	Sektor stranih lica	154.280	105.884	467
	Poljoprivredni proizvođači	69.437	69.437	1.147
	Sektor drugih komitenata	557.071	543.521	437.257
	Ukupno	67.902.156	65.097.839	1.812.729
Fizička lica	Sektor javnih preduzeća	2.018	2.018	57
	Sektor privrednih društava	2.421.912	2.405.530	64.191
	Sektor preduzetnika	641.776	641.072	23.675
	Sektor stanovništva	21.411.205	21.406.455	834.685
	Sektor stranih lica	63	50	2
	Poljoprivredni proizvođači	226.940	226.940	5.184
	Ukupno	24.703.915	24.682.065	927.796
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepok.	Bankarski sektor u zemlji	158	158	1
	Sektor privrednih društava	919.967	919.967	15.946
	Sektor preduzetnika	60.331	60.331	470
	Sektor stanovništva	13.902.545	13.902.544	228.106
	Sektor stranih lica	8.414	8.414	11
	Poljoprivredni proizvođači	28.705	28.705	1.112
	Ukupno	14.920.119	14.920.119	245.646
Dospela nenaplaćena potraživanja	Bankarski sektor u zemlji	122.838	122.838	97.871
	Sektor javnih preduzeća	161.239	161.239	161.239
	Sektor privrednih društava	2.153.704	2.153.704	1.532.369
	Sektor preduzetnika	132.217	131.624	109.806
	Sektor stanovništva	1.619.096	1.619.096	1.289.062
	Sektor stranih lica	12	12	12
	Poljoprivredni proizvođači	71.067	71.067	52.564
	Sektor drugih komitenata	843.865	843.865	646.338
Ukupno	5.104.038	5.103.445	3.889.261	
Ostale izloženosti	Bankarski sektor u zemlji	4.642.696	0	919.356
	Sektor privrednih društava	13.901	13.901	13.009
	Sektor stranih lica	196.909	0	0
	Sektor drugih komitenata	392.101	391.672	4.492
	Ukupno	5.245.608	405.573	936.857
Međunarodne razvojne banke	Sektor stranih lica	60.393	60.393	933
	Ukupno	60.393	60.393	933
Ukupno		156.045.734	114.613.048	7.910.292

Tabela 5: Izloženost prema sektoru i klasama izloženosti sa posebnim osvrtom na izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama -

² Prema NBS sektorskoj strukturi računa za dostavljanje podataka o stanju i strukturi plasmana, potraživanja i obaveza banaka.

Raspodela Bruto izloženosti prema preostaloj ročnosti u odnosu na finalno dospeće plasmana je prikazana ispod.

Klasa izloženosti	Izloženost			Ukupno
	<1 godine	1 – 3 godine	>3 godine	
Država i centralne banke	33.513.342	689.712	-	34.203.054
Teritorijalne autonomije i jedinice lok. samouprave	71.954	16.548	2.546.740	2.635.242
Javna administrativna tela	399	-	12.081	12.480
Međunarodne razvojne banke	4.501.445	-	-	4.501.445
Banke	20.619.715	17.236	31.959	20.668.910
Privredna društva	22.513.378	19.147.011	30.027.206	71.687.594
Fizička lica	5.565.491	5.731.811	15.499.395	26.796.696
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepok.	254.345	396.190	14.273.454	14.923.988
Dospela nenaplaćena potraživanja	3.398.847	1.277.697	1.947.016	6.623.560
Ostale izloženosti	116.601.087	353.132	164.350	117.118.569
Ukupno	207.040.002	27.629.336	64.502.201	299.171.538

Tabela 6: Bruto izloženost prema preostalom roku dospeća i klasi izloženosti

U tabeli ispod je prikaz promena u ispravkama vrednosti bilansne aktive i rezervisanjima za gubitke po vanbilansnim stavkama, tačnije, obezvređenju.

	<i>RSD '000</i>
Obezvređenje	
Obezvređenja na dan 01. januara 2016. godine	8.117.791
Obezvređenja u toku godine	13.351.584
Ukidanje obezvređenja u toku godine	(12.721.253)
Otpis obezvređenja u toku godine	(1.818.911)
Ostala prilagođavanja	61.669
Obezvređenje na dan 31. decembra 2016. godine	6.990.880

Tabela 7: Promene u ispravkama vrednosti

Na dan 31. decembra 2016. godine, obračunata i potrebna rezerva za procenjene gubitke, obračunate u skladu sa zahtevima Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke, po vrstama druge ugovorne strane, iznosila je³:

Ugovorna strana	Kategorija klasifikacije					Ukupno
	A	B	V	G	D	
Bankarski sektor u zemlji	1.115.344	698.923	7.585	50.810	89.877	1.962.539
Javna preduzeća	2.481.728	822	7.017	158.005	161.258	2.808.830
Druga preduzeća	46.577.229	21.458.387	625.910	625.982	2.411.849	71.699.357
Preduzetnici	709.878	60.412	18.577	10.181	142.609	941.657
Javni sektor	398.833	2.219.240	15	-	-	2.618.088
Stanovništvo	33.015.073	1.124.877	409.726	537.363	1.844.741	36.931.780
Strana lica	1.670.742	103.887	9	-	23.436	1.798.074
Poljoprivrednici	302.166	17.153	2.625	10.267	63.938	396.149
Drugi komitenti	340.817	34.180	15.039	3.476	1.399.525	1.793.037
Ukupno izloženost:	86.611.810	25.717.881	1.086.503	1.396.084	6.137.233	120.949.511
Obračunata posebna rezerva za procenjene gubitke	-	486.695	153.885	397.440	6.036.700	7.074.720
Obezvređenje	1.323.297	500.178	116.507	573.021	4.477.876	6.990.879
Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke	-	90.733	74.033	104.685	1.535.818	1.805.269

Tabela 8: Bruto izloženost prema NBS klasifikaciji

³ Izloženost prikazana u tabeli se razlikuje od izloženosti za potrebe obračuna aktive ponderisane kreditnim rizikom usled različitih principa primenjenih prilikom obračuna osnove za klasifikaciju obračunate u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke i obračuna osnove za aktivu ponderisanu kreditnim rizikom obračunate u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Korišćenje agencija za eksterne kreditne rejtinge i kvantitativna objavljivanja u vezi sa primenom tehnika ublažavanja rizika

Za potrebe obračuna aktive ponderisane kreditnim rizikom, Banka ne koristi rejtinge agencija za eksterne kreditne rejtinge ni za jednu klasu izloženosti. Za klasu izloženosti prema državama i centralnim bankama, Banka koristi kreditne procene država koje su sporazumno odredile agencije za kreditiranje izvoza, potpisnice Sporazuma Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (eng. *Arrangement on Guidelines for Officially Supported Export Credits*, u daljem tekstu OECD).

Dodatno, ponderi kreditnog rizika za potraživanja u klasi izloženosti prema bankama, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, izvode se iz preostalog roka dospeća plasmana i nivoa kreditnog kvaliteta zemlje određenog na bazi OECD klasifikacije.

Tabela ispod daje pregled raspoređivanja OECD kreditnih rejtinga u nivoe kreditnog kvaliteta:

Klasifikacija rizika države u skladu sa listom agencija za kreditiranje izvoza (OECD-a)	0	1	2	3	4	5	6	7
Kategorije najmanjih premija osiguranja izvoza	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder kreditnog rizika	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Tabela 9: Raspoređivanje kreditnih rejtinga izabrane agencije za kreditiranje izvoza u nivoe kreditnog kvaliteta

Izuzetno, za izloženosti prema Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije, Banka koristi Odlukom o adekvatnosti kapitala propisani ponder rizika 0%.

U tabeli ispod su prikazane neto izloženosti pre i nakon korišćenja kreditne zaštite, odnosno prilagođavanja za efekte tehnika ublažavanja rizika (engl. *Credit Risk Mitigation – CRM*) po određenim ponderima rizika.

Klasa izloženosti	Ponder rizika	RSD '000	
		Neto Izloženost*	Izloženost* nakon CRM
Država i centralne banke	0%	33.215.276	35.686.511
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	50%	2.569.356	2.569.356
Javna administrativna tela	100%	12.141	12.141
Međunarodne razvojne Banke	0%	59.185	59.185
Banke	20%	1.148.885	1.156.658
	50%	729.335	1.220.589
	100%	266.782	266.782
	150%	61.621	61.621
Privredna društva	100%	65.587.628	59.366.142
Fizička lica	75%	23.376.801	23.119.797
	100%	120.984	103.398
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	35%	12.213.412	12.213.412
	100%	2.357.591	2.357.591
Dospela nenaplaćena potraživanja	100%	308.451	308.338
	150%	686	621
Ostale izloženosti	0%	2.566.155	2.566.155
	20%	0	0
	100%	1.739.080	1.700.213
Ukupno		146.333.369	142.768.510

* bez vanbilansnih stavki po kojima ne može doći do plaćanja

Tabela 10: Neto izloženost pre i nakon CRM po klasama izloženosti

Rizik koncentracije po osnovu tehnika ublažavanja kreditnog rizika predstavlja rizik od nastanka štetnih korelacija po osnovu korišćenja ovih tehnika. Rizik korelacije se nadgleda i identifikuje kroz proces nadgledanja različitih segmenata portfolija po vrsti kolateralu.

Neto izloženost, predstavljena po klasama izloženosti, obezbeđena je sledećim vrstama instrumenata materijalne i nematerijalne kreditne zaštite priznatim kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika na dan 31. decembra 2016. godine:

	<i>RSD '000</i>		
Klasa izloženosti	Neto Izloženost*	Garancije**	Novčani depozit
Država i centralne banke	33.215.276	-	-
Teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave	2.569.356	-	-
Javna administrativna tela	12.141	-	-
Međunarodne razvojne banke	59.185	-	-
Banke	2.206.624	-	163
Ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-
Privredna društva	65.587.628	2.970.426	3.251.060
Fizička lica	23.497.785	-	274.590
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	14.571.003	-	-
Dospela nenaplaćena potraživanja	309.137	-	178
Ostale izloženosti	4.305.235	-	38.867
Ukupno	146.333.369	2.970.426	3.564.859

Tabela 11: Izloženosti obezbeđene instrumentima kreditne zaštite po klasama aktive (neto izloženost)

5.2. RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE

Rizik druge ugovorne strane jeste rizik od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih obaveza po toj transakciji.

Banka obavlja transakcije u knjizi trgovanja i bankarskoj knjizi koje potpadaju pod rizik druge ugovorne strane, a u delu poslova sa:

- finansijskim derivatima i
- repo i reverse-repo transakcijama.

Adekvatan okvir upravljanja i kontrole svih rizika u knjizi trgovanja i adekvatno uspostavljen sistem internih limita izloženosti (prema jednom klijentu i/ili vrsti proizvoda) pruža osnov da se ova vrsta rizika sa aspekta internog merenja rizika ne smatra materijalno značajnom.

Za potrebe izračunavanja izloženosti pozicija koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za rizik druge ugovorne strane Banka koristi:

- metod tekuće izloženosti za finansijske derivate;
- složeni metod za obračun prilagođene vrednosti transakcije i kolaterala u slučaju repo i reverse repo transakcije.

Na dan 31.12.2016. godine izloženost Banke riziku druge ugovorne strane proizilazi iz finansijskih derivata/valutnih swap transakcija:

	<i>RSD '000</i>
Izloženost riziku druge ugovorne strane po vrsti transakcije	Vrednost izloženosti
Finansijski derivati	259.224
Repo transakcije	-
Ukupno	259.224

Tabela 12: Izloženost riziku druge ugovorne strane

5.3. TRŽIŠNI RIZIK

5.3.1. TRŽIŠNI RIZIK U KNJIZI TRGOVANJA

Upravljanje tržišnim rizicima je u nadležnosti Službe za upravljanje strateškim rizicima Banke, odnosno, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizikom i rizikom likvidnosti.

Pracjenje i kontrola tržišnih rizika prvenstveno je zasnovana na uspostavljanju limita kao i nivoa rizika koji je Banka spremna da prihvati. Banka kontinuirano sprovodi kontrolu postavljenih limita, eventualnu izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Izveštavanje o tržišnim rizicima uključuje ocenu tržišnog rizika u knjizi trgovanja koja se zasniva na Value-at-Risk (VaR) i Price Value Basis Point (PVBP) merama. Takođe, regulatorno izveštavanje o tržišnom riziku, kojem Banka može da bude izložena po osnovu izloženosti u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja, obuhvata izveštavanje o neto otvorenoj valutnoj poziciji.

Banka je na 31.12.2016. godine izložena tržišnom riziku knjige trgovanja, tačnije, cenovnom riziku po osnovu dužničkih hartija od vrednosti, što je prikazano u okviru tabele 13.

5.3.2. DEVIZNI RIZIK

Kontrola deviznog rizika se, na osnovu izveštaja o otvorenoj deviznoj poziciji, obavlja na dnevnom nivou od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe za upravljanje aktivom i pasivom (eng. *Asset and Liabilities Management – ALM*).

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prati otvorenu deviznu poziciju (otvorenost u svakoj pojedinačnoj valuti kao i kretanje kursa dinara u odnosu na druge valute) i na osnovu definisanih limita ovih parametara utvrđuje eventualna prekoračenja istih. Služba ALM na mesečnom nivou izveštava ALCO o revalorizacionom efektu otvorene devizne pozicije. Na ALCO sastancima se daju i predlozi za upravljanje pozicijom.

Kako bi se Banka zaštitila od rizika eventualnih negativnih međuvalutnih kretanja, Sektor sredstava na dnevnoj osnovi upravlja ukupnom otvorenom neto deviznom pozicijom i otvorenošću u svakoj pojedinoj valuti, da prati kretanja kursa dinara u odnosu na druge valute i preduzima mere da otvorenost neto devizne pozicije uvek bude u skladu sa propisanim ograničenjem. Sektor sredstava dnevno upravlja transakcijama koje utiču na otvorenost neto devizne pozicije.

U toku 2016. godine Banka je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Banke na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% kapitala Banke.

5.3.3. KVANTITATIVNA OBJAVLJIVANJA

U nastavku je prikazan pregled kapitalnih zahteva za tržišni rizik, koji Banka obračunava u skladu sa zahtevima Stuba 1 Bazela II:

Kapitalni zahtevi za tržišni rizik		31.12.2016 RSD '000	31.12.2015 RSD '000
Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti			
Metod dospeća	opšti cenovni rizik	221.967	103.527
	specifični cenovni rizik	32.298	-
Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti			
	opšti cenovni rizik	-	-
	specifični cenovni rizik	-	-
Kapitalni zahtev za devizni rizik		20.989	15.454
Kapitalni zahtev za robni rizik		-	-
Ukupno		275.254	118.981

Tabela 13: Pregled kapitalnih zahteva za tržišni rizik

Za više detalja o upravljanju tržišnim rizicima videti Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2016. godine, napomena broj 34.4.

5.4. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

5.4.1. UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE

Kamatni rizik (eng. *Interest Rate Risk* – IRR) je rizik promena tržišne vrednosti pozicija bilansa stanja kao posledica određenih promena oblika krive prinosa. Promene krive prinosa mogu da imaju negativan efekat na neto prihode od kamate kao i na iznos kamatno-osetljivih prihoda i troškova, usled smanjenja kamatnih marži, koje predstavljaju realan trend u trenutnom okruženju niskih kamatnih stopa. Ove promene imaju takođe uticaj na tržišnu vrednost sredstava, obaveza i vanbilansnih stavki, obzirom da buduća plaćanja (i stoga sadašnja vrednost) variraju direktno u proporciji sa promenama kamatnih stopa. Kao posledica, efektivan proces upravljanja kamatnim rizikom kojim se uticaj promene kamatnih stopa na bilans stanja Banke održava u okviru odgovarajućih limita je od ključne važnosti za sigurnost i održivu kreditnu sposobnost Banke.

Stoga, ALCO upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive, odobrava strategiju investiranja i strategiju pozicioniranja kamatnih stopa koje priprema Služba upravljanja aktivom i pasivom uzimajući u obzir i definisanu sklonost Banke ka rizicima, interno postavljene i regulatorne limite, strategiju Banke za upravljanje likvidnošću (finansiranja), ali i analizu razvoja makroekonomskog okruženja i eventualnih promena u poslovnom modelu Banke.

U cilju ublažavanja izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, Banka primenjuje sledeće:

- promena ročne strukture depozita i kredita u cilju zaštite od ove vrste rizika;
- ostale odluke radi umanjavanja kamatnog rizika, u skladu sa preporukama ALCO.

Banka izračunava i **izveštava o kamatnom riziku** odvojeno za sve značajne valute (izloženost u valuti preko 5% bilansa stanja), odnosno konkretno za RSD i EUR. Analize se sprovode mesečno ili kvartalno, u zavisnosti od vrste kamatnog rizika koji se analizira. Dalje, izveštaj koji daje pregled stanja na tržištu se priprema mesečno za potrebe sastanaka ALCO.

5.4.2. MERENJE

U 2010. godini, Banka je implementirala, i od tada kontinuirano ažurira, poseban softver koji omogućava planiranje kao i modeliranje ponašanja i uticaja rizika kamatne stope na bilans stanja Banke. Ova metodologija odražava sve značajne izvore kamatnog rizika i izračunava uticaj izmena tih izvora na bilans stanja Banke. Podaci koji se odnose na trenutni portfolio, tržišni podaci na datum na koji se radi modeliranje i pretpostavke budućeg razvoja portfolija (volumen, margine, itd.) se unose u softver od strane zaposlenih Banke.

Softver meri uticaj na neto kamatni prihod (eng. *Net Interest Income* - NII) kao i uticaj na tržišnu vrednost pozicija iz bankarske knjige.

Podaci u sistemu su organizovani na nivou računa/proizvoda. Struktura na nivou računa odgovara strukturi bilansa stanja pripremljenog u skladu sa MRS/MSFI, dok struktura na nivou proizvoda oslikava ponašanje valuta i kamatnih stopa proizvoda iz konkretne grupe.

Ključne pretpostavke prilikom merenja rizika

Proizvodi koji nemaju ugovoreni rok dospeća se modeliraju na osnovu njihovih istorijskih kretanja. U toku 2016. godine je razvijen i testiran novi NMD (eng. *non-maturity deposit*) model koji će u budućnosti biti standard za sve članice Erste Grupe.

Modeliranje je vršeno za RSD i EUR podbilans a depoziti klijenata su grupisani u različite kategorije u zavisnosti od preovlađujućih karakteristika.

RSD podbilans: Micro, SME, Privates, GLC, FI i RE;
EUR podbilans: Micro, SME, Privates, GLC, FI i RE.

Modeliranje kredita pravnim licima u evrima sa administrativnom stopom i overdrafta se radi primenom grupnog standarda.

Isključivanje iz analize plasmana koji su ispravljeni i za koje su formirana rezervisanja (konzervativni pristup) tzv. *non-performing loans*.

Banka je **rizik opcija** (eng. *optionality risk*) radila primenom pretpostavki o prevremenoj otplati kredita i prevremenom povlačenju depozita pravnih lica i stanovništva. Pretpostavke su izračunate na osnovu istorijskih podataka primljenih od Sektora poslova sa pravnim licima i Sektora poslova sa stanovništvom o prevremenoj otplati kredita/povlačenju depozita za dve osnovne valute u kojima Banka radi, dinar i evro.

5.5. OPERATIVNI RIZIK

5.5.1. UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE

Operativni rizik je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta (namernih i nenamernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Banka identifikuje i sistematski upravlja operativnim rizikom kroz sve procese, aktivnosti, proizvode i sisteme Banke.

Razvoj okvira za **upravljanje operativnim rizikom**, nadzor i izveštavanje o istom, nadležnosti su Službe za upravljanje strateškim rizicima Banke, odnosno Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim specifičnim rizicima.

Banka je implementirala brojne instrumente radi efikasnijeg upravljanja, kontrole i umanjenja mogućnosti nastanka operativnog rizika:

- Kvantitativna analiza i nadzor nad izloženosti operativnom riziku kroz prikupljanje internih i eksternih podataka o događajima operativnog rizika;
- Ključni indikatori rizika (engl. *Key Risk Indicators – KRI*) se prate unutar Banke kao pokazatelji trenda izloženosti operativnom riziku za definisane tačke rizika;
- Procena izloženosti operativnom riziku koji može nastati korišćenjem kvalitativnih metoda procene (kao što su: Samoprocena sistema upravljanja operativnim rizikom i Scenario analiza);
- Procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima;
- Edukacija svih zaposlenih kako bi se povećala svest o operativnom riziku;
- Osiguranje od klasičnih rizika (primera radi: šteta na imovini, provala, krađa i opšta odgovornost) i specifičnih bankarskih rizika (primera radi: unutrašnje i eksterne prevare, tehnološki rizici i građanska odgovornost).

LOCC diskutuje i odlučuje o svim relevantnim pitanjima za upravljanje operativnim rizikom (preciznije svim ne-finansijskim rizicima Banke uključujući Compliance i bezbednost), zahteva i nadzire implementaciju korektivnih mera i aktivnosti za ublažavanje rizika u skladu sa Poslovníkom o radu LOCC.

Redovno **izveštavanje o operativnom riziku** obezbeđuje neophodne informacije za rukovodstvo i Izvršni odbor Banke, Upravni odbor Banke, LOCC odnosno sva druga relevantna tela. Redovnim informisanjem obezbeđuje se proaktivno upravljanje operativnim rizikom, kako bi se izgradila svest o gubicima i izloženosti operativnom riziku čime se omogućava kvalitetno upravljanje istim, unapređenje kontrolnih mehanizama i pratili statusi izvršenja korektivnih mera.

Za više detalja o upravljanju operativnim rizikom videti Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2016. godine, napomena broj 34.8.

5.6. RIZIK LIKVIDNOSTI

5.6.1. UPRAVLJANJE, KONTROLA I IZVEŠTAVANJE

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad ALCO, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe ALM.

ALCO i Odbor za operativno upravljanje likvidnošću (eng. *Operative Liquidity Committee* - OLC) su odgovorni za: praćenje i upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Banke.

Najznačajniji **izveštaji o riziku likvidnosti** uključuju izveštaje o:

- pokazatelju likvidnosti;
- dnevnoj dinarskoj i deviznoj likvidnosti;
- petodnevnoj likvidnosti;
- pokrivenosti adekvatnim visokolikvidnim kolateralom;
- analizi rizika koncentracije;
- analizi perioda opstanka (eng. *Survival Period Analysis* – SPA), kao test koji meri period tokom koga Banka može opstati u datom likvidnosnom stres scenariju koristeći svoj likvidnosni potencijal za pokriće budućih novčanih odliva proisteklih kako iz tekućeg tako i iz budućeg poslovanja;
- racijima pokrića likvidnosti (engl. *Liquidity Coverage Ratio* – LCR) i stabilnog neto finansiranja (engl. *Net Stable Funding ratio* - NSFR) propisanim Bazel III standardom.

Opšti standardi kontrole i upravljanja rizikom likvidnosti su definisani u internim aktima koji se redovno prate i ažuriraju.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti Banka:

- odvaja obaveznu rezervu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod NBS (Službeni glasnik Republike Srbije, br. 33/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014, 4/2015, 78/2015 i 102/2015);
- sastavlja Plan finansiranja u nepredviđenim okolnostima (enf. *Contingency Funding Plan* – CFP) - obezbeđuje koristan okvir za upravljanje u privremenim i dužim prekidima likvidnosti usled kojih Banka ne bi bila u mogućnosti da finansira pojedine ili sve svoje aktivnosti pravovremeno ili po opravdanom trošku ;
- sastavlja Plan oporavka Banke – koji sumira kako Banka planira da ponovo uspostavi održivo poslovanje u slučaju realizacije ozbiljne finansijske krize.

5.7. IZLOŽENOST PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA U BANKARSKOJ KNJIZI

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GmbH, a nakon izvršene uplate ugovorenih iznosa, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o. Srbija. Sticanje udela je izvršeno nakon isplate 25% vlasništva Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i 50% vlasništva Immorent AG.

Osim toga, Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o. Srbija uplatom 19% vlasništva Immorent Int Holding GmbH.

Ovim transakcijama obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Groupe a radi se o investicijama motivisanim strateškim ciljevima, kako bi se klijentima ponudio širi spektar usluga.

Ostala ulaganja Banke su najvećim delom izvršena pre 2000. godine i nije bila u prioritetu namera ostvarivanja kapitalne dobiti, učešća u dobiti ili jačanje strateške pozicije. Ta ulaganja (učešća u kapitalu drugih pravnih lica i hartije od vrednosti drugih pravnih lica) rezultat su konverzije dopelih potraživanja u uloge a većinom su obezvređena.

Tabela ispod prikazuje strukturu i vrednosti vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi na datum 31. decembar 2016. godine:

<i>RSD '000</i>				
Učešća i ulози u kapitalu	Način vrednovanja	Knjigovodstvena vrednost	Ispravka vrednosti	Tržišna vrednost
Investicije u zavisna društva (S-Leasing)	metod inicijalnog troška	93.560	-	93.560
Investicije u povezana lica (S-Rent)	metod inicijalnog troška	27.005	-	27.005
Ulaganja koji se kotiraju na berzi	vrednovanje po fer vrednosti (tržišna cena)	44.157	(31.985)	12.172
Ostala ulaganja (koja se ne kotiraju na berzi)	metod inicijalnog troška	129.033	(89.855)	39.178
Ukupno		293.755	(121.840)	171.915

Tabela 14: Pregled vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

Struktura i vrednost dobitaka/(gubitaka) po osnovu vlasničkih ulaganja je prikazana u tabeli u nastavku za godinu završenu 31. decembra 2016. godine:

<i>RSD '000</i>	
Dobici/(gubici) po osnovu vlasničkih ulaganja	
Realizovan dobitak koji proističe iz zatvaranja pozicija po osnovu vlasničkih ulaganja	-
Latentni revalorizacioni dobitak	20.062
Nerealizovani dobitci/(gubici)	(1.873)
Ukupno	18.189

Tabela 15: Pregled dobitaka/(gubitaka) po osnovu vlasničkih ulaganja

Nerealizovani gubici po osnovu vlasničkih ulaganja u obračunu kapitala su obuhvaćeni kao odbitna stavka osnovnog kapitala u okviru pozicije „regulatorna usklađivanja vrednosti“. Latentni revalorizacioni dobitak po osnovu vlasničkih ulaganja u obračunu kapitala je obuhvaćen u okviru dopusnog kapitala kao deo revalorizacionih rezervi Banke.

Objavljivanja koja se odnose na računovodstvene politike i metode vrednovanja izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi se nalaze u Napomenama uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2016. godine, napomena broj 2.5.5, 2.10, 3 (b-c).

Najveće ulaganje Banke u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru iznosi 0,19% kapitala (2015: 0,20%), što je niže od maksimuma od 10%, koji je propisan članom 60. Odluke o upravljanju rizicima.

Ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru iznosi 7,49% kapitala (2015: 7,69%), što je niže od maksimuma od 60%, koji je propisan članom 60. Odluke o upravljanju rizicima.

6. BANKARSKA GRUPA

Bankarska grupa, koju čine Erste Banka i zavisno društvo S-Leasing, sastavlja konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja. Bankarska grupa takođe sastavlja konsolidovane izveštaje za potrebe kontrole bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi u skladu sa istoimenom Odlukom NBS (Službeni Glasnik Republike Srbije br. 45/2011).

U oba slučaja konsolidacija se vrši primenom metode pune konsolidacije za zavisno pravno lice S-Leasing doo.

U skladu sa Odlukom o objavljivanju u nastavku su dati podaci na nivou Bankarske Grupe:

- obrazac PI-KAP (PRILOG kons 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2016. godine (sa referencama na pozicije konsolidovanog bilansa stanja iz Priloga 3a u nastavku);
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG kons 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi;
- obrazac PI-UPK (PRILOG kons 3) se sastoji iz dve tabelle:
 - Tabela k1 - uporedni pregled konsolidovanog Bilansa Stanja sačinjenog za potrebe kontrole bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi i Bilansa stanja iz konsolidovanih Finansijskih izveštaja sačinjenih u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.
 - Tabela k2 - Bilans stanja Bankarske grupe iz konsolidovanih Finansijskih izveštaja sačinjenih u skladu sa MSFI sa raščlanjenim pozicijama koje je putem referenci moguće povezati sa pozicijama kapitala iz izveštaja o kapitalu na konsolidovanoj osnovi sačinjenog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje izveštavanje o adekvatnosti kapitala banke (PRILOG kons 1).
- Obrazac PI-AKB (PRILOG kons 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na konsolidovanoj osnovi.

PRILOG kons 1 - Obrazac PI-KAP na konsolidovanoj osnovi

Podaci o kapitalnoj poziciji na konsolidovanoj osnovi

(u hiljadama dinara)

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Reference na Prilog 3
I	UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	13.771.360	
1.	OSNOVNI KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	15.860.336	
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	10.040.000	a
1.2.	Emisiona premija	124.475	b
1.3.	Rezerve iz dobiti	5.614.904	v
1.4.	Neraspoređena dobit iz ranijih godina		g
1.5.	Dobit iz tekuće godine		d
1.6.	Manjinska učešća u podređenim društvima	43.630	đ
1.7.	Ostale pozitivne konsolidovane rezerve	37.328	e
2.	ODBITNE STAVKE OD OSNOVNOG KAPITALA	2.088.976	
2.1.	Gubici iz prethodnih godina		ž
2.2.	Gubitak tekuće godine		z
2.3.	Nematerijalna ulaganja	281.395	i
2.4.	Stečene sopstvene akcije banke, osim preferencijalnih kumulativnih akcija		j
2.5.	Iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija		k
2.6.	Regulatorna usklađivanja vrednosti:	1.807.581	
2.6.1.	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	2.313	l
2.6.2.	Ostale neto negativne revalorizacione rezerve		lj
2.6.3.	Dobit po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koja je ostvarena zbog promene kreditnog rejtinga banke		m
2.6.4.	Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	1.805.269	
2.7.	Ostale negativne konsolidovane rezerve		n
II	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	965.415	
1.	DOPUNSKI KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	965.415	
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih preferencijalnih kumulativnih akcija		nj
1.2.	Emisiona premija po osnovu preferencijalnih kumulativnih akcija		o
1.3.	Deo revalorizacionih rezervi banke	259.859	p
1.4.	Hibridni instrumenti		r
1.5.	Subordinirane obaveze	705.556	s
1.6.	Višak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebnih rezervi iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke		
2.	ODBITNE STAVKE OD DOPUNSKOG KAPITALA	0	
2.1.	Stečene sopstvene preferencijalne kumulativne akcije		t
2.2.	Potraživanja po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki obezbeđena hibridnim instrumentom ili subordiniranom obavezom		
2.3.	Iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu		ć
2.4.	Iznos kapitala kojim se prekoračuju ograničenja za dopunski kapital		
III	UKUPAN KAPITAL	14.736.775	
1.	UKUPAN KAPITAL PRE ODUZIMANJA ODBITNIH STAVKI	14.736.775	
2.	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA	0	
	Od čega umanjenje osnovnog kapitala	0	
	Od čega umanjenje dopunskog kapitala	0	
2.1.	Direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno drugih lica	0	(u+f+h)
2.2.	Ulaganja u hibridne instrumente i subordinirane obaveze drugih banaka i lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala tih lica		
2.3.	Ukupan iznos direktnih i indirektnih ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu do 10% njihovog kapitala, kao i ulaganja u njihove hibridne instrumente i subordinirane obaveze, koji prelazi 10% zbira osnovnog i dopunskog kapitala banke za koju se obračunava kapital		
2.4.	Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru		
2.5.	Manjak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke		
2.6.	Iznos izloženosti po osnovu slobodnih isporuka kada druga ugovorna strana nije izmirila svoju obavezu u roku od četiri radna dana		
2.7.	Potraživanja i potencijalne obaveze prema licima povezanim s bankom ili prema zaposlenima u banci koje je banka ugovorila pod uslovima koji su povoljniji od uslova ugovoreni sa drugim licima		
IV	NAPOMENE		
	Pozitivan/negativan iznos razlike između ukupne ispravke vrednosti bilansne aktive, rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i potrebne rezerve iz dobiti s jedne strane i iznosa ukupnih očekivanih gubitaka prema IRB pristupu s druge strane		
	Iznos ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti banke		
	Od čega na grupnoj osnovi		
	Od čega na pojedinačnoj osnovi		
	Iznos očekivanog gubitka prema IRB pristupu		
	Bruto iznos subordiniranih obaveza	1.764.606	

PRILOG kons 2 - Obrazac PI-FIKAP na konsolidovanoj osnovi

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke na konsolidovanoj osnovi

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Manjinsko učešće u zavisnom društvu S-leasing
1.	Emitent	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Bank ad Novi Sad	S-Leasing doo Beograd
2.	Tretman u skladu s propisima			
2.1.	Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument osnovnog kapitala
2.2.	Individualni/grupni/individualni i grupni nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Grupni
2.3.	Tip instrumenta	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Manjinska učešća
3.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 10.164.475 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisiju premiju u iznosu 124.475 hiljada dinara).	U Dopunski Kapital uključen je iznos od 705.556 hiljada dinara, dobijen primenom odgovarajućih pondera za umanjenje obaveza u poslednjih pet godina pre roka dospeća (kumulativno za 20% godišnje) a u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	Priznaje se manjinsko učešće u kapitalu (25%) u ukupnom iznosu od 43.630 hiljada dinara (obuhvata deo osnovnog kapitala, neraspoređene dobiti iz prethodnih godina i umanjenja po osnovu gubitaka iz tekuće godine).
4.	Nominalna vrednost instrumenta	10.040.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000	Ukupan uplaćeni kapital iznosi 67.500 hiljada dinara, a od čega 25% se odnosi na manjinsko učešće.
5.	Računovodstvena klasifikacija	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Manjinska učešća
6.	Inicijalni datum izdavanja instrumenta	I emisija: 4.012.090 RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 RSD 19.12.2007.g.	27.12.2011. g.	I emisija: 6.538.920 RSD 17.06.2003.g. II emisija: 33.716.916 RSD 29.06.2009.g. III emisija: 4.076.256 RSD 27.09.2011.g. IV emisija: 16.122.628 RSD 09.04.2013.g. V emisija: 7.045.000 RSD 13.05.2015.g.
7.	Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	Bez datuma dospeća
7.1.	Originalni datum dospeća	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	Bez datuma dospeća
8.	Da li postoji pravo pre vremena otkupa (call option) na strani emitenta	NE	NE	NE
8.1.	Prvi datum aktiviranja prava pre vremena otkupa	-	-	-
8.2.	Naknadni datumi aktiviranja prava pre vremena otkupa (ako je primenljivo)	-	-	-
9.	Kuponi/dividende		Kamata po subordiniranom kreditu	
9.1.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
9.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Potpuno diskreciono pravo
9.3.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Potpuno diskreciono pravo
9.4.	Mogućnost povećanja prinosa (step up)	NE	NE	NE
9.5.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
10.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
10.1.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-	-	-
10.2.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti konvertibilan	-	-	-
10.3.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	-	-	-
10.4.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-	-	-
10.5.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-	-	-
10.6.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	-	-	-
11.	Mogućnost otpisa	NE	NE	NE
11.1.	Ako postoji mogućnost otpisa, uslovi pod kojima može doći do otpisa	-	-	-
11.2.	Ako postoji mogućnost otpisa, delimičan otpis ili otpis u celosti	-	-	-
11.3.	Ako postoji mogućnost otpisa, privremen ili trajan otpis	-	-	-
11.4.	Ako je otpis privremen, uslovi ponovnog priznavanja	-	-	-
12.	Tip instrumenta koji će se pri likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta

PRILOG kons 3 - Obrazac PI-UPK na konsolidovanoj osnovi**Tabela K1. Uopredni prikaz bilansa stanja sačinjenog za potrebe kontrole bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi i konsolidovanih finansijskih izveštaja bankarske grupe sačinjenih u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja**

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodi i obuhvatu konsolidacije
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	19.246.670	19.246.670
A.II	Založena finansijska sredstva	0	0
A.III	Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	13.048.357	13.048.357
A.IV	Finansijska sredstva koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	0	0
A.V	Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	7.182.702	7.182.702
A.VI	Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.635.103	8.635.103
A.VII	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.209.725	1.209.725
A.VIII	Kredit i potraživanja od komitenata	96.463.262	96.463.262
A.IX	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	0	0
A.X	Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	0	0
A.XI	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	118
A.XII	Investicije u zavisna društva	0	0
A.XIII	Nematerijalna ulaganja	281.395	281.395
A.XIV	Nekretnine, postrojenja i oprema	817.267	817.267
A.XV	Investicione nekretnine	232.417	232.417
A.XVI	Tekuća poreska sredstva	6.513	6.513
A.XVII	Odložena poreska sredstva	61.745	61.745
A.XVIII	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	56.695	56.695
A.XIX	Ostala sredstva	864.863	864.863
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)	148.106.832	148.106.832
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	54.690	54.690
PO.II	Finansijske obaveze koje se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	0	0
PO.III	Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	0	0
PO.IV	Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	41.815.700	41.815.700
PO.V	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	84.903.330	84.903.330
PO.VI	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	0	0
PO.VII	Izdane sopstvene hartije od vrednosti i druga pozajmljena sredstva	0	0
PO.VIII	Subordinirane obaveze	1.764.606	1.764.606
PO.IX	Rezervisanja	690.714	690.714
PO.X	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	0
PO.XI	Tekuće poreske obaveze	1.090	1.090
PO.XII	Odložene poreske obaveze	0	0
PO.XIII	Ostale obaveze	622.694	622.694
PO.XIV	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)	129.852.823	129.852.823
	KAPITAL	0	0
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	10.164.475
PO.XVI	Sopstvene akcije	0	0
PO.XVII	Dobitak	2.135.770	2.135.770
PO.XVIII	Gubitak	0	0
PO.XIX	Rezerve	5.898.872	5.898.872
PO.XX	Nerealizovani gubici	54.892	54.892
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	0	0
PO.XXII	UKUPNO KAPITAL □ (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	18.254.009	18.254.009
PO.XXIII	UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA □ (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	0	0
PO.XXIV	UKUPNO PASIVA □ (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	148.106.832	148.106.832
B.Π.	VANBILANSNE POZICIJE		
B.Π.A.	Vanbilansna aktiva	187.952.320	187.952.320
B.Π.Π.	Vanbilansna pasiva	187.952.320	187.952.320

Tabela K2. Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	19.246.670	
A.II	Založena finansijska sredstva	0	
A.III	Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjena trgovanju	13.048.357	
A.IV	Finansijska sredstva koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	0	
A.V	Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	7.182.702	
A.VI	Finansijska sredstva koja se drže do dospeća	8.635.103	
A.VII	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.209.725	
A.VIII	Kredit i potraživanja od komitenata	96.463.262	
A.IX	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika		
A.X	Potraživanja po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		
A.XI	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru</i>	0	u
A.XII	Investicije u zavisna društva		
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru</i>		f
A.XIII	Nematerijalna ulaganja	281.395	i
A.XIV	Nekretnine, postrojenja i oprema	817.267	
A.XV	Investicione nekretnine	232.417	
A.XVI	Tekuća poreska sredstva	6.513	
A.XVII	Odložena poreska sredstva	61.745	
A.XVIII	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	56.695	
A.XIX	Ostala sredstva	864.863	
	<i>Od čega direktna ili indirektna ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno tih lica</i>		h
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)	148.106.832	
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha namenjene trgovanju	54.690	
PO.II	Finansijske obaveze koje se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	0	
PO.III	Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika	0	
PO.IV	Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	41.815.700	
PO.V	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	84.903.330	
PO.VI	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika		
PO.VII	Izdate sopstvene hartije od vrednosti i druga pozajmljena sredstva	0	
	<i>Od čega obaveze po osnovu hibridnih instrumenata</i>	0	r
PO.VIII	Subordinirane obaveze	1.764.606	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	705.556	s
PO.IX	Rezervisanja	690.714	
PO.X	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	0	
PO.XI	Tekuće poreske obaveze	1.090	
PO.XII	Odložene poreske obaveze	0	
PO.XIII	Ostale obaveze	622.694	
PO.XIV	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)	129.852.823	
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	10.164.475	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	10.040.000	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akciskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	124.475	b
	<i>Od čega nominalna vrednost preferencijalnih kumulativnih akcija</i>		nj
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu preferencijalnih kumulativnih akcija</i>		o
PO.XVI	Sopstvene akcije		
	<i>Od čega stečene sopstvene akcije banke, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>		j
	<i>Od čega stečene sopstvene preferencijalne kumulativne akcije</i>		t
PO.XVII	Dobitak	2.135.770	
	<i>Od čega neraspoređena dobit iz ranijih godina</i>		g
	<i>Od čega dobit iz tekuće godine</i>	2.098.442	
	<i>Od čega dobit iz tekuće godine za koju je Skupština akcionara Banke donela odluku o raspoređivanju u osnovni kapital</i>	0	d
	<i>Od čega ostale pozitivne konsolidovane rezerve</i>	37.328	e
PO.XVIII	Gubitak		
	<i>Od čega gubici iz prethodnih godina</i>		ž
	<i>Od čega gubitak tekuće godine</i>		z
PO.XIX	Rezerve	5.898.872	
	<i>Od čega rezerve iz dobiti koje predstavljaju element osnovnog kapitala</i>	5.614.904	v
	<i>Od čega ostale negativne konsolidovane rezerve</i>	0	n
	<i>Od čega ostale neto negativne revalorizacione rezerve</i>		lj
	<i>Od čega dobit po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koja je ostvarena zbog promene kreditnog rejtinga banke</i>		m
	<i>Od čega pozitivne revalorizacione rezerve nastale po osnovu efekata promene fer vrednosti osnovnih sredstava, hartija od vrednosti i ostalih sredstava koja se, u skladu s MSFI/MRS, iskazuju u korist ovih rezervi</i>	259.859	p
	<i>Od čega nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju</i>	2.313	l
	<i>Od čega aktuarski dobitak</i>	26.076	
	<i>Od čega poreske obaveze</i>	347	
PO.XX	Nerealizovani gubici		
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	54.892	
	<i>Od čega manjinska učešća u podređenim društvima</i>	43.630	đ
	<i>Od čega manjinska učešća koja se odnose na dobit tekuće godine</i>	11.262	
PO.XXII	UKUPNO KAPITAL □ (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0	18.254.009	
PO.XXIII	UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA □ (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0		
PO.XXIV	UKUPNO PASIVA □ (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	148.106.832	
B.Π.	VANBILANSNE POZICIJE		
B.Π.A.	Vanbilansna aktiva	187.952.320	
	<i>Od čega iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	0	k
	<i>Od čega iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu</i>	0	ć
B.Π.Π.	Vanbilansna pasiva	187.952.320	

PRILOG kons 4 - Obrazac PI-AKB na konsolidovanoj osnovi

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke na konsolidovanoj osnovi osnovi

(u hiljadama dinara)

Redni broj	Naziv	Iznos	Pokrivenost osnovnim kapitalom	Pokrivenost dopunskim kapitalom
		1	2	3
I	KAPITAL	14.736.775		
1.	UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	13.771.360		
2.	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	965.415		
II	KAPITALNI ZAHTEVI	11.373.900		
1.	KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA	10.030.169	10.030.169	
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	83.584.744		
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama			
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1.216.196		
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	41.181		
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama			
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama			
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	947.004		
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	55.301.129		
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	17.579.985		
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	6.575.716		
1.1.10.	Dospela nenaplaćena potraživanja	311.671		
1.1.11.	Visokorizične izloženosti			
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica			
1.1.13.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove			
1.1.14.	Ostale izloženosti	1.611.861		
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)			
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama			
1.2.2.	Izloženosti prema bankama			
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima			
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.4.1.	Izloženosti prema fizičkim licima koje su obezbeđene hipotekama na nepokretnostima			
1.2.4.2.	Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.4.3.	Ostale izloženosti prema fizičkim licima			
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja			
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:			
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika			
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa			
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela			
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja			
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi			
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima			
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja			
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku			
1.2.6.	Izloženosti po osnovu ostale imovine			
2	KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA	0	0	
3	KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE	307.231	307.231	
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	307.231	307.231	
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	254.265	254.265	
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	0	0	
3.1.3.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	52.966	52.966	
3.1.4.	Kapitalni zahtev za robni rizik			
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela			
4	KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK	1.036.500	1.036.500	
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.036.500	1.036.500	
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog pristupa			
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa			
5	POKRIVENOST KAPITALNIH ZAHTEVA	11.373.900	11.373.900	
III	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)	15,55		

7. NAPOMENA O OSTALIM I NEOBJAVLJENIM PODACIMA

Objavljanja koja se odnose na kreditni rizik zahtevana u situacijama kada banka koristi IRB pristup za obračun kapitalnog zahteva, propisana Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, nisu primenljiva obzirom da Banka koristi standardizovani pristup za obračun kapitalnog zahteva za kreditni rizik na dan 31. decembra 2016. godine.

Objavljanja o tržišnim rizicima, propisana Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, nisu primenljiva obzirom da Banka ne primenjuje pristup internih modela za izračunavanje kapitalnih zahteva za tržišne rizike.

Objavljanja o operativnom riziku, propisana Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, nisu primenljiva obzirom da Banka ne primenjuje napredni pristup za potrebe izračunavanja kapitalnih zahteva za operativni rizik prema Odluci o adekvatnosti kapitala.

Novi Sad, 23. maj 2017. godine

Odobreno od strane uprave Erste Bank a.d., Novi Sad.